

ÉLETTÜNK

XXXVI. évf. 7-8. szám (36. Jg. Nr. 7-8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2004. július - augusztus

A MEGVÁLTÁS SZENTSÉGE

II. János Pál pápa 14. enciklikája

Egy évvel az után, hogy a szentatya tavaly nagycsütörtökön közzétette *Ecclesia de Eucharistia* kezdetű, az Oltáriszentségről szóló enciklikáját, a Szentszék sajtótermében Francis Arinze bíboros, az Istenisztelet és Szentségi Kongregáció prefekusa bemutatta a *Redemptiois Sacramentum* kezdetű instrukciót. Beszédében idézett a pápa, sorrendben XIV. enciklikájából, amely megállapítja: az Oltáriszentség összekötő kapcsol az ég és a föld között. A pápa egyben megjegyzi, hogy a II. Vatikáni zsinat után számos pozitív és negatív jelenség alakult ki az Oltáriszentség ünneplése körül. A visszaélések mindenki számára szenvedést okoztak, így a pápa kötelességének érezte, hogy felhívást intézzon az egyház minden tagjához: a legnagyobb hűséggel tartsák szem előtt az ide vonatkozó liturgikus szabályokat. A diktatórium ezt követően dolgozta ki a most megjelent dokumentumot, azzal a céllal, hogy jobban tudatosítsa a szóban forgó normákat, emlékeztetve az egyes jogi szempontokra is. Senki nem engedheti meg magának, hogy alábecsülje az Oltáriszentség nagy misztériumát. Túlságosan nagy horderejű hittitokról van szó, tehát nem lehet kienni a személyes önkénynek, tisztelhetlen kell tartani szent jellegét és egyetemes dimenzióját.

A liturgikus normákat illetően Arinze bíboros leszögezte, hogy szükség van rájuk, nem elegendő az ún. józan ész. A liturgia csúcspontja a szentmise, és minden szentmise a főpap, Krisztus, valamint teste, az egyház műve. Az eucharisztikus szabályokat azért dolgozták ki, hogy óvják az Oltáriszentség misztériumát, kifejezzék egyházi jellegének valóságát. A liturgia soha nem egy ember magántulajdona, sem azé, aki a szentmisét bemutatja, sem a közösségé, amelyben ünneplik a misztériumot. A pap, aki a liturgikus szabályokhoz hűen mutatja be a szentmisét, és a hívek közössége, amely ennek megfelelően viselkedik, csöndben, de annál ékesszólóbban fejezik ki egyház iránti szeretetüket. Az Oltáriszentségből való részesedés igényli a hitet, a reményt és a szeretetet, amely megnyilvánul a szükségét szenvedők iránti szolidaritás konkrét tetteiben is. Miért fontos felfigyelni a visszaélésekre - tette fel a kérdést az Istenisztelet és Szentségi Kongregáció prefekusa a sajtóbemutatóon. A visszaélések ugyanis nem egyformán súlyosak. Egyesek érvénytelenné tehetik a szentséget, mások az Oltáriszentségbe vetett hit hiányáról tanúskodnak. Gyakran gyökereznek a szabadság helytelen értelmezésében. Az önkényes cselekedetek ugyanis nem a tényleges megújulást szolgálják, semmi köztük sincs a zsinati tanításhoz, megtevéstük Isten népét, elhomályosítják a helyes hitet és az Oltáriszentségre vonatkozó katolikus tanítást. A liturgikus szövegeket önkényesen megváltoztatók emlékezzenek rá, hogy a szent liturgia bensőségesen kapcsolódik a tanbeli alapelvekhez, tehát a nem jóváhagyott szövegek és szertartások használatát következtében elhalványul a lex orandi lex credendi - az „imádság törvénye a hit törvénye” közötti szükséges kapcsolat.

Az Instrukció egy bevezetőből, nyolc fejezetből és egy végkövetkeztetésből áll. Az első fejezet a szent liturgia szabályozását foglalja össze, különös tekintettel az Apostoli Szent-szék, a megyéspüspök, a püspökkari konferencia, a papok és a diakónusok szerepére. A püspökre hárul a feladat, hogy őrködjön az egyházi zene és művészet megnyilvánulásai felett, illetve orvosolja a visszaéléseket.

A TÖRTÉNELEMALAKÍTÓ KIRÁLY

Írta: Dr. Szabó Tamás tábori püspök

A történelem nagy alakjait tanulmányozva arra a véleményre jutottam, hogy ezeknek a személyeknek a többsége valójában nem volt tudatában annak, hogy történelemalkító szerepet játszik népe, országa, vagy esetleg szűkebb hazája, netán egy egész kontinens vonatkozásában. Vegyük például Szent Benedeket, vagy Assisi Szent Ferencet. Egyikük sem azzal a határozott küldetéstudattal indult el az útján, hogy „én most egy szerzetesrendet fogok alapítani, amely nagy hatással lesz az európai civilizációra, vagy a lelkiismerre”. Mit tettek ezek az emberek? Semmi mást, mint hallgattak a lelkiismeretükre, az evangéliumra - gyakorlatilag hallgattak arra, amit Isten mondott nekik, és követték az Ő szavát. Ezzel Isten munkatársai tudtak válni, és meg tudták valósítani azt, amit Isten elgondolt.

Minden ilyen jelentős személy életében vannak kényszerpályák, és vannak olyan pályák, amelyeket az illető saját maga választ meg. A kényszerpályák lehetnek negatívak és lehetnek pozitívak. Vannak, akik szociális környezetük hatására negatív kényszerpályán mozognak, amit később csak nagyon nehezen tudnak elhagyni - ha egyáltalán sikerül nekik. Akit viszont gyermekkorától fogva a jóra tanítottak, annak a kényszerpályája jó, és a javára válik. A saját választásán alapuló döntés ezzel szemben már önálló megfontolások alapján születik meg. Ennek motivációja lehet az önzés, vagy lehet egy nagyobb horderejű érdek felismerése. Az önzésből fakadó személyes döntés elsősorban az egyén javát akarja szolgálni. Bármennyire is történelmi tapasztalat, az ilyen döntéseket meghozó személyek nem veszik észre azt, hogy az efféle választás csak rövidtávon szolgálja az egyén javát, hosszabb távon az egyének is, de mindenki másnak is ártalmas. Az egyéni érdeknél nagyobb horderejű érdek felismerése viszont olyan döntésre juttathatja el az egyént, amely sokak és az egész számára is jó, előremutató.

Az iménti, talán kissé filozofikus fejtegetés természetesen nem öncélú okoskodás akart lenni. Szent István királlyal kapcsolatban is érdemes számba venni ezeket a megfontolásokat. Az első kérdés

A második fejezet a világi hívek részvételére irányítja a figyelmet, akik a kereszttség révén részesülnek az általános pap-ságban. A felszentelt pap jelenléte mindig nélkülözhetetlen egy keresztény közösségben. A papok és a világi hívek szerepét soha nem szabad összekeverni. A harmadik, negyedik és ötödik fejezet a gyakorta felmerülő kérdésekre ad választ, rámutatva néhány visszaélésre, illetve azt részletezi, hogy ki járulhat szentáldozáshoz és ki nem. Különös gondot kell fordítani a két szin alatti áldozatra. A hatodik fejezet az Oltáriszentség imádságának szentmisén kívüli megnyilvánulásairól szól, kiegészítve a tabernakulum iránti kellő tiszteletet, az örökimádás szent helyeit, az eucharisztikus körmeneteket és kongresszusokat. A hetedik fejezet a világi rendkívüli megbízatás tárgyát tárgyalja. Ez azt jelenti, hogy egyes világias - megfelelő képzés után - engedélyt kapnak az Oltáriszentség kiszolgáltatására. A nyolcadik, egyben utolsó fejezet az Oltáriszentség ellen elkövetett visszaélések kánonjogi orvoslásáról szól. „Mivel a szentmise a keresztáldozásról szól.”

(Folytatás a 4. oldalon)

az, milyen „kényszerpályán” mozgott az ifjú Vajk? Vérében volt őseinek pogány öröksége, virtusa. Előtte állott apjának, Géznak felpogány és anyjának, Saroltának, a határozott egyéniségű asszony-nak bizánci keresztény attitűdje. Ugyanakkor, elsősorban Saroltnak köszönhetően, kisgyermek korától fogva keresztény szellemű nevelést kapott. Ez, valamint a fejedelmi leszármazása volt, amit István „készen kapott” az élettől, a családjától.

Az országfelajánlás,
Légrády Sándor rajza, 1938.

Amint egyre felnöttebbé vált, e kérdésekben, és másokban is, önállóan kellett állást foglalnia. Apja, az addigi szokástól eltérően, ami a szeniorátus elve alapján Koppánnak juttatta volna a fejedelmi pálcát, maga jelölte ki utódát. István, ugyancsak szakítva a hagyománnyal, elfogadta ezt a jelölést. Ez már nevezhető önálló döntésnek is. Istvánt ismerve, biztosan nem a hatalom megszerzése volt az elsőleges célja. Mi motiválhatta őt? Az egyik indíték bizonyára atyja végakarata iránti tisztelete volt. A másik a történelmi pillanat, a „kairos” (alkalmas idő) felismerése. Annak felismerése, hogy Isten őt akarja a magyar nép élére azért, hogy az fennmaradjon.

Az idők során számos nép járta végig Európát hadiútjait, ért el kisebb-nagyobb sikereket, telepedett meg néhány évtizedre, vagy akár évszázadra is. Ezután eltűntek, és létezésükre csak régészeti leletek utalnak. Nem találták meg azt a fundamentumot, amelyre felépíthették volna jövőjüket. És hiányzott az élükből egy olyan egyéniség, aki összefogta és vezette volna őket, aki felismerte volna, mi, vagy melyek azok a helyes döntések, amelyek mindenkinek a javát szolgálják. Szent István királyra azért nézünk föl ezer év távlatából is, mert - modern kifejezéssel élve - nagy formátumú személyiség volt. Olyan példát mutatott, amelyet ki-ki a maga élethelyzetében is tud alkalmazni.

István a fejedelemséget saját döntésével fogadta el, és vállalta azt, minden következményével együtt. Azért tartom időszerűnek, hogy erről eszték, mert gyakran találkozni olyan emberrel, aki nem tud, nem mer dönteni, és döntésének negatív következményeit nem vállalja fel. Sokkal könnyebbnek tűnik másokra hárítani a döntést, az őseit, vagy a főnököt, vagy a házastársat okolni a negatív következményekért. A döntésképtelen ember kényelmes és/vagy éretlen.

A már hivatkozott Szent Benedek akkor érett be, amikor meg tudta hozni azt a döntést, hogy elhagyja a bűnös várost, és remeteségbe vonul. Szent Ferenc akkor vált felnőtte, amikor hátat tudott fordítani kalandor életének és apja bűnös struktúrákon alapuló gazdaságának és gazdagságának, és gyökeresen új életet tudott kezdeni. István is felnőtt módon vállalta fel azt a történelmi fordulatot, hogy szakítson az addigi szokással, és elfogadja atyja jelölését.

Mi kellett mindehhez? Nyitottság az újdonság felé, bölcsesség, megkülönböztetés és határozottság. És honnan „szerezhető be” az efféle portéka? Biztosan nem a bevasárlóközpontokban, és nem az inflációnak kitett pénzéért. Ezekhez, mint minden más erényhez, az Istennel való szoros, napi kapcsolat útján lehet hozzájutni. Ez volt Szent István király titka is. Isten azért tudott kezdeni vele valamit, mert István tudott szőlővessző lenni az isteni szőlőtőn. Ezért ismerte föl azt, hogy atyja választásában Isten akaratát nyilvánult meg. Ha István csupán hódítás útján jutott volna a fejedelemséghez, könnyen elkaphatta volna az a kísértés, hogy mindent magának köszönhet. Így viszont tudta, hogy Isten adta kezébe a nép kormányzásának lehetőségét. Talentumot kapott, amivel felelősséggel el kellett számolnia. És ő elfogadta az isteni ajándékot, mert bízott abban, hogy aki küldetést ad neki, az küldetésében vele is lesz. Nem az volt a célja, hogy történelmet írjon, csupán átvette a talentumokat. Döntött, tudatosan, felelősen, Isten előtti alázatban, gyöngeségében tudatában.

A történelmet a felelősen, elsősorban Isten előtti felelősséggel dönteni képes emberek írják. Döntéseikből nem hagyják ki Istent, mert abból csak katasztrófa származhat. Ilyen emberekre tehát mindaddig szükség van, amíg a történelem fennáll. A hatalom birtokosai gyakran arra törekednek, hogy a népet leszoktassák az önálló gondolkodásról, a felelős döntésekről. Kész paneleket kínálnak, elterelik a figyelmet a lényegről, látszatintézkedésekkel próbálják megnyugtani a kedélyeket. Az lenne az ideális, ha minden korban István királyhoz hasonlóan, felelősen gondolkodó és cselekvő emberek vezetnék a népeket. Az ilyenek ugyanis nem félnek az ugyanúgy felelősen gondolkodó és cselekvő néptől. Meggyőződésem, hogy nem azok alakítják a történelmet, akik minden áron erre törekednek, hanem azok, akik - amint már említettem - Isten előtti felelősséggel gondolkodnak, döntenek és teszik azt a dolgukat, amit a történelem űr rájuk bízott.

Magyarországnak, Európa minden országának és az Uniónak is ilyen vezetőkre van szüksége. Szent István király ünnepe legyen alkalom arra, hogy a hatalom birtokosai elgondolkodjanak azon, kitől, mire és meddig kapták a vezetést szolgálatát. De mindenki vizsgálja át saját életét is, hogy a maga helyén hogyan él, jelen van-e életében Isten, aki hatalmas bizalmat előlegezett mindenkinek, nem csupán a vezető embereknek. Tudatában van-e annak, hogy Isten előtt mindenért számadással tartozik, és ennek megfelelően él, dönt és cselekszik? □

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Ószövetség és Újszövetség - zsidóság és kereszténység

Érdekes levelet hozott a posta egy augsburgi olvasónktól, akit elgondolkodtatott Jean-Marie Lustiger, Párizs bíboros-érsekeinek néhány kijelentése abból az alkalomból, hogy bemutatta egy augsburgi kiadó gondozásában nemrég német fordításban „Die Verheissung, vom Alten zum Neuen Bund” címen megjelent kötetét (a francia cím: „La promesse” - „Az ígért”). Az eseményről az Augsburgi Allgemeine c. napilapból szerzett tudomást. Idézzük olvasónk levelét:

„Az újságikkból nekem a következő (értelemszerű) megállapítások tűntek föl: Nyugat-Európának a modernitás megpróbáltatásaiban jobban támaszkodnia kell zsidó gyökereire, mint eddig. A keresztények a valóságban hozzá vannak csatolva Izrael népéhez, amely tökéletesen függ Istentől. - Az Egyháznak nem szabad elkövetnie azt a hibát, hogy Isten eljövendő birodalmát keresztény birodalomnak képzele el. (?) Nem tartandó túlzott egyszerűsítésnek, ha a „Holocaust”-ot és a Nyugat pogány visszaesését ugyanabba a vonalba tartozónak fogjuk föl... Nincs szó az alapvető különbségről a keresztény és zsidó vallás között, pl. az idővéstörténet kérdésében, nincs szó Jézus szenvedéséről, keresztények tömegének mártírságáról a korábbi korokban, újabban tízmilliók üldöztetéséről és megöléséről a kommunista uralmak során, stb. Abból, ami az újságban megjelent, inkább a kereszténység önfeladására való felszólítást, a zsidó vallással szembeni önkéntes alárendelés kö-

vetelését lehet kiolvasni. Mindezt nagyon nyugtalanítónak találok, mert Lustiger elképzeléseinek megvalósulása nem más, mint a kereszténység gyors felszámolását hozná magával. De lehet, hogy csupán félreértésről van szó, mert a könyvet magát nem olvastam, az Augsburg-i egyetemen folyót beszélgetés szövegét sem ismerem.”

Miklós atya válasza:

1. Ó- és Újszövetség

Alig néhány nappal azután, hogy megkaptam Augsburg-i olvasónk levelét, baráti társaságban szintén előkerült az Ó- és Újszövetség, a zsidóság és kereszténység kapcsolatának, összefüggésének témája. Az egyik hölgy kijelentette: képtelen az Ószövetséget olvasni, mert abban annyi az embertelen esemény, erőszak, gyilkosság, a választott nép elpártolása Istentől, hogy nem tud vele mit kezdeni. Számára csak az Újszövetség mondanivalója jön számításba, csak ott talál lelki irányításra, táplálékra.

Megkísérletem nehézségeire válaszolni.

Nem kétséges, hogy az Ószövetség nem könnyű olvasmány. Egyes részei, főleg a történelmi könyvek, a maguk kendőzetlen stílusával, az erőszak, kegyetlenség leírásával, az Izrael vezetői részéről elkövetett túlkapásoknak, a nép Istennel szembeni folyamatos hűtlenségének, a Törvény előírásai megszegésének ecsetelésével megnehezítik, hogy azt Isten szavának, kinyilatkoztatásának tekintsük.

Augusztusra

1.

Imádkozzunk, hogy az egyesült Európa legyen képes új ösztönzéseket meríteni a keresztény szellemi örökségből: kultúrájának és történelmének lényeges részéből.

Életünkben a régi, konzervatív, kipróbált-bevált felfogás „harcban áll” az újabb idők és a feleletre váró kérdések újszerű megoldásaival.

Az újabb megítélés szerint az ünnepek régi, tradicionális átélése unalmas, színtelen. Ez a színvétel nem csupán az egyházi tanításra vonatkozik, hanem annak átültetésére a hitvalló gyakorlati életbe is.

Az új megoldások nem egyszer negatív érzéseket, sok esetben szívből jövő lekesedést váltanak ki, főleg a fiatalabb „felfedezők” érzésvilágában. Ők azt hiszik, hogy megtalálták a legújabbat a nap alatt. Hadd legyen örömiük, idővel ők is rájönnek: nincs új a nap alatt.

Fenn áll a veszély, hogy az újszerű meghatározásoknál a lényeges (például hitbeli) elemek gyöngülnek, dűmönösülnek, esetleg kimaradnak. Így az új meghatározás és annak hitvalló gyakorlata szegényebb válnak. Olykor az elhagyott, „beporosodott” szokásvilág „piszkosan” is érthetőbb, mint fiatalból változata. Csupán a lelkesedés hiányzik mögüle, ez viszont tárgyi értékéből nem von le semmit.

A tradicionális értékrend felől nézve az új értékelés túl könnyednek, talán liberálisnak - esetünkben értékvészítőnek - tűnhet, és ez beigazolódhat.

Nem könnyű dolog az európai államoknak a kereszténységet hitvalló módon tanítani és - például - az alkotmányban rögzíteni, a törvényhozásban érvényre juttatni.

2.

Imádkozzunk, hogy a missziókban se rényen tevékenykedő intézmények között növekedjék az egység és együttműködés.

Ha a kiváló vezetők vagy karizmatikusok, buzgó egyéniségek évek folyamán felépítenek jól működő intézményeket (kórházakat, árvaházakat stb.), mindenki tapasztalja az áldásos munkával létrehozott lelki értékeket. Ha a buzgó vezető kiesik, rövid időn belül „eltűnhetnek” az értékek. Összefogásra, örömmel teli együttműködésre van szükség. Imádkozzunk az intézmények fokozott együttműködéséért.

Fejős Ottó

Persze az Ószövetség nemcsak ez. A zsolnárok, pl. csodálatos, bensőséges imák, amelyeket két és félezer évvel keletkezésük után ma is éppúgy imádkozhatunk, és az Egyház is szolozsmájának legfontosabb részeként használja azokat. A próféták írásai a választott nép megváltás utáni sóvárgását, Messiás-várást tükrözik; az ún. bölcsességi irodalom pedig elősegíti az Isten és ember közti kapcsolat megértését és elmélyítését, de érvényes tanácsokkal is szolgál a családi és társadalmi élet számára. Mindentől eltekintve, a történelmi könyvek sem csak negatívumokat tartalmaznak, ellenkezőleg: tulajdonképpen mondanivalójuk Isten szakadatlan gondoskodása népeiről, annak hűtlenségeivel szemben, az Ő ígéreteihez való hűség.

Ha az ember az Ószövetséget nem szedi szét darabokra, hanem mint szerves, összefüggő egészet tekinti, akkor nyilvánvalóvá válik a mindent átjáró üzenet: Isten a történelem viszontagságai közepette, az ellentétes befolyások ellenére, vezette népet és megtartotta az egyistenhitben, hogy belőle származzon az emberiség Megváltója. Az Ó- és Újszövetség egymáshoz való viszonya az ókor zseniális hittudósa, Szent Ágoston szellemében így fogalmazta meg: „In Vetere Testamento Novum latet, ex Novo Vetus patet”. Magyarul így lehetne visszaadni: „Az Ószövetség az Újat rejt, az Új az Ószövetséget kifejti.”

A Szentírás végeredményben ugyanannak az Istennek műve, mindkét része az ember megmentését, megváltását mutatja be, ennél fogva nem különíthetjük el a kettőt egymástól, hanem fel kell fedoznünk bennük a teremtő és történelmet irányító Isten terveinek lépésről lépésre történő megvalósítását. Ami élénk táru, az az embert mindenek ellenére szerető, neki megbocsátó, őt hazaváró Isten arca.

Ezért befejezetlen, csonka az Ószövetség az Újszövetség nélkül és érthetetlen az Újszövetség az ószövetségi alapok nélkül. Jézus az Ószövetségből indult ki, egész tanítása reá épül, amint ő maga mondta: Nem megszüntetni jött a Törvényt, hanem beteljesíteni (Mt 5, 17).

2. Lustiger bíboros könyve: „Az ígért”

Isten Izraelnek tett ígérete beteljesítéséről Jézus Krisztusban és általa szól a párizsi bíboros írása. Az augsburgi napilap beszámolójában szereplő mondatok egyike-másikát magam is furcsának éreztem. Ezért beszereztem és végigolvastam a könyvet. Anélkül, hogy részletesen akarnám ismertetni - ez szétfeszítené rovatunk kereteit - mégis kiemelnék néhány szempontot, amely megragadta a figyelmemet és amelyen érdemes elgondolkodni. Olvasónkat mindenesetre szeretnénk megnyugtatni, hogy a cikkben olvasható megállapítások, ebben a megfogalmazásban a kötetben nem szerepelnek, illetve összefüggésükből kiragadva félreérthetőek. Az újságíró menteségére legyen mondvá: érthető, hogy beszámolójában azokat a szempontokat emeli ki, amelyek az olvasó közönség érdeklődésére tarthatnak számot. Ez nem eshetett különösen nehezére, mert Lustiger bíboros előszeretettel fogalmaz kisarkítottan. Azt is jó kiemelni, hogy a kötet nem teológiai traktátus, hanem előadások gyűjteménye, amelyek Isten Izrael népének tett ígérete, a választott néppel kötött szövetség és annak beteljesítése, illetve az „új” szövetség és a hozzá kapcsolódó ígért témája körül forognak.

Műfajt és keletkezése idejét tekintve, két részből tevődik össze. Az első, amely a könyv több, mint háromnegyed részét teszi ki, egy kontemplatív női szerzet számára, 1979-ben tartott lelkigyakorlat előadásainak átirata; a második, négy jelentős zsidó fórum meghívására, 1995-ben, illetve 2002-ben elhangzott előadások szövege. Ezeket a szerző már mint Párizs bíboros-érseke tartotta. Amíg az első

részben, természetszerűleg, a lelkeségi, spirituális szempontok, a Biblia, különösen Máté evangéliuma értelmezése, magyarázata dominál, addig a 2. rész körülhatárolt, a zsidó-keresztény kapcsolatokat érintő, aktuális kérdésekkel foglalkozik. Azonban mindkét részt áthatja, inspirálja az a - természetesen nem új - felismerés, hogy az Ó- és Újszövetség összetartozik, ennél fogva a zsidóság és a kereszténység nemcsak egy töről fakadt, hanem ugyanannak az isteni ígértnek hordozója.

Ennek fel nem ismerése, illetve félreértése vezetett a történelem folyamán - mindkét részből - a szinte szakadatlan szembenálláshoz, sőt ellenséges magatartáshoz, aminek, mert kisebbségben volt és szétszórtságban élt, főleg a zsidóság volt a kárvallottja.

Lustiger bíboros a kereszténység felelőssége kérdésében nem részrehajló: világosan megkülönbözteti egymástól az Egyház és egyházakat tartózkodó, kevésbé határozott magatartását, a kereszténységre hivatkozó, de gyakorlatilag elpogányosodott „antisemiták”-étől. Ez utóbbiak, utalással a zsidóság által elkövetett állítólagos „istengyilkosságra”, feljogosítva érezték magukat, hogy kollektíva üldözék, kirekeszték őket. Ugyanakkor az ószövetségi szentírást, amely tartalmazza Isten Izraelnek tett ígéreteit, vele kötött szövetségét, részben érvényét vesztesnek nyilvánították, részben pedig a kereszténység számára kisajátították. Erre alapozták azt a meggyőződésüket, hogy a zsidóság kikapcsolásával egy „keresztény világrend”-et kell létrehozni, ami a valóságban egy pogány hatalmi, és igen gyakran diktatórikus - tömeggyilkosságtól sem visszariadó - rendszer létrejöttéhez vezetett (I. Holocaust). A szerző ennek kapcsán rámutat arra, hogy az efféle próbálkozás nemcsak arról feledkezik meg, hogy Jézus Krisztus és apostolai hithű zsidók voltak, akik Mesterüket, mint Messiást, mint Isten ígéreteinek beteljesítőjét követték, és az Egyház kezdetben, ószövetségi alapokon állva, teljesen beleépült a zsidóság vallási életébe, hanem arról is, hogy Jézus nem a zsidóság, mint nép, hanem annak néhány vezetője juttatta halálra, hóhérai pedig pogány római katonák voltak.

A fennálló nehézségek megoldására Lustiger bíboros egymás alaposabb megismerését, a vádaskodások helyett a fokozott párbeszédet javasolja, amint azt a II. Vatikáni Zsinat elvei értelmében II. János Pál pápa megindította. A keresztények feladata, hogy egyre jobban elmélyülve Krisztus szenvedésében, tudatosítsák magukban, hogy áldozata az egész emberiség megváltását eredményezte, tehát zsidókat és pogányokat egyaránt, és hogy hűségben éljenek Krisztus ígéreteihez, amelyek az idők végén teljesednek be.

Mint már a bevezetőben említettem, a kötetben nincs szó a kereszténység alárendeléséről a zsidó vallásnak, viszont a zsidó és keresztény felfogás közti különbségről annál gyakrabban, amelyet nem szabad és nem is lehet elkenni. Folyamatosan szó esik Krisztus megváltó szenvedésének értelméről, a kereszténység vértanúkról és II. János Pál pápa történelmi jelentőségű kezdeményezéseiről a zsidó-keresztény kapcsolatok terén.

Külön is megemlíteném Lustiger bíboros személyes vallomását a szenvedés értelméről. Ő úgy értelmezi Krisztus szenvedését, hogy abban a Holocaust is benne foglaltatik.

Mindent összevéve, a párizsi főpásztor könyve nem könnyű, de elgondolkodtató olvasmány, amely elsősorban keresztény olvasóknak szól. Ma a kereszténység Európában újra, sőt fokozottan az elpogányosodás veszélyének van kitéve, amitől csak az egyre bensőségesebb imádságos elmélyülés menthet meg, az eleven kapcsolat Krisztussal, aki a történelem középpontja, hiszen Isten ígéretei Benne teljesedtek be.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

1.

Imádkozzunk, hogy a nyári szabadság hozzájáruljon ahhoz, hogy a vakációzók megtalálják Istenben a belső békét, és szeretettel megnyíljanak mások felé.

Az ember ezer tervvel megvakációra. Kicsit pihenni, közbe-közbe sportolni, élvezni a Nap sugarait, amelyeket felmelegítik az ember szívét... Meglátogatni néhány jó barátot, családot, elbeszélgetni velük, akár egy-egy pohár bor mellett - akár egy kiránduláson, vagy kiállításon, vagy... Nem feledve természetesen a családtagok kisebb-nagyobb igényeit, amiket - mondják - figyelembe venni nem is olyan egyszerű dolog, hát még betervezni és végrehajtani. A teendő a vakációban is összefüggnek. Hogyan is találnák a tömeges lehetőségek között helyet Istenre? Az elcsendesedés, életünk, istengyermekségünk átgondolására, számításra és számvetésre, sikereink helyes megítélésére, mulatságaink, ballépéseink, bűneink számbavételére, a károk kijavítására, szeretetre Isten és az emberek iránt!...

Egy német mondanak szerint (értelemszerűen): „Arra van idő, amire időt veszel magadnak” Ebből következik a kérdés: mennyire fontos nekünk, hogy Istennel (ismét) bensőséges kapcsolatot teremtsünk? Ebből kifolyólag időt, lehetőséget kell hozzá biztosítani. Ajánlatos jóval előbb mélységes vágyat ébreszteni magunkban a nyári találkozássok szépségeire... A többi Isten és a Te dologod.

2.

A most szerveződő egyházak az eddigieknél jobban hallgassanak a világi hívőkre és vonják be őket az evangelizálásba.

Csoportok általános szervezésénél mindig akadnak emberek, akik kiütnék érteke a szervezéshez. Nevezhetnénk őket karizmatikusoknak is, mert képességük felmúlja az általános adottságokat. A szervező készséghez nem csak a cél elérhetősége, belátható helyzete, fontossága, aktualitása tartozik, hanem az összefüggések keresése, felfedezése, a hatások növekedése vagy vesztése - s még sok minden. Személyes átélésből eredően a világi hívők gyakorlatiasan fogják fel az örömhír szükségét a közösségekben. A közös öröm megélését is jobban tudják közvetíteni. Imádkozzunk lelkes elkötelezettségükért.

II. JÁNOS PÁL PÁPA TALÁLKOZÓJA A SVÁJCI FIATALOKKAL BERNBEN

Több mint 14 ezer fiatal volt jelen június 5-én este a berni sportarénában, a svájci fiatalok találkozója, amelyen a szentatyja is beszédet mondott. A pápa arra buzdította a fiatalokat: ne féljenek! Olvassák a Szentírást, keressék a személyes, és a közös ima alkalmait. Visszaemlékezett ifjúkorára, amikor a háború alatt, majd a kommunista diktatúra éveiben az élet értelmét Jézus Krisztus követésében találta meg. Arra buzdította a fiatalokat, hallgassanak, figyeljenek Jézusra, aki megvilágítja életük értelmét. Boldogságukat megtalálhatják a családalapításban, a papi vagy szerzetesi hivatásban. Ha meghallották a hívást, ne habozzanak, ne elégedjenek meg a szavakkal, hanem cselekedjenek - kérte a fiatalokat a szentatyja.

Június 6-án délelőtt volt a szentatyja svájci látogatásának központi eseménye, a pápai szentmise a berni Allmend-parkban, amelyen a koncelebráló svájci és a római svájci kurialis püspökök mellett részt vett a szentmisén Joseph Deiss, a Svájci Szövetségi Tanács elnöke.

A szentmise egy jelképes, az ország egységét kifejező mozzanattal kezdődött.

Négy fiatal az ország négy nemzetiségét jelképező négy folyóból vitt vizet az oltárterben elhelyezett edénybe. A Rhone a francia, a Rajna a német, a Ticino az olasz, az Inn a retoromán svájci polgárokat jelképezte. Az összeöntött folyóvizek megáldása után a svájci püspökök e szenteltvízzel hintették meg a fiatalokat és így vette kezdetét a szentmise.

A pápa francia, német és olasz nyelven tartotta meg homíliáját. Ebben többek között a keresztények közötti, és a katolikusok közötti egység szükségességéről szolt: „Szentháromság vasárnapján az Egyház a három személy tökéletes egységét ünnepli. Ez felhívás mindannyiunk számára, hogy mozdítsuk elő az ökumené, a keresztények közötti egység ügyét. Itt és most újra kinyilvánítom azon szándékomat, hogy haladunk továbbra is előre a keresztények teljes egysége felé vezető nehéz, de örömteli úton.” A katolikusoknak saját közösségükön belül is meg kell élniük az egységet, hogy az egyház a közösség iskolájává váljék. Egy olyan helyi egyház, amelyben virágzik a közösségnek és a lelki ség, folyton megtisztul az önzés mérgetől. Cs. F.

A pápa áldását küldte Csíksomlyóra

A búcsú történetében először levélben küldte áldását a pápa csíksomlyói nyeregben a Szűzanyához fohászkodó mintegy 300 ezer zarándokra. Szentbeszédében Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek az emberi élet tiszteletét és szeretetét hangsúlyozta, majd a keresztény Európa értékeiről beszélt.

Jakubinyi György gyulafehérvári érsek üdvözlőve a jelenlévőket, köszöntötte Erdő Péter magyarországi érseket, aki „haza érkezett, hiszen nagyszüleitől kezdve ősei mind székelyek, és a bíborosi címébe is betette a napot, illetve a holdat, a székelység jelképeit.”

Jakubinyi György bejelentette: a bíboros nagy meglepetéssel jött a székelyek szent földjére, közbenjárására II. János Pál pápa saját kezű aláírásával, levélben köszöntötte a zarándokokat. „A csíksomlyói Mária-kegyhely pünkösdi vigiliáján tartott hagyományos zarándoklata alkalmából tanúságot kívánok tenni az erdélyi nép évszázados hűségéről az evangéliumhoz. Ezt a népet az a számos hívó képviseli, akik Szűz Mária lábaihoz érkeztek, hogy újra megkeressék odaadásukat Krisztus iránt” - üzeni a Szentatyja, aki levélben úgy fogalmazott: lelkiileg egyesülök a hitben való találkozásatokkal,

buzdítalak benneteket, hogy őriztétek meg elevenen közösségeitekben a Boldogságos Szűz odaadó tiszteletét, és gyakoroljátok ennek érdekében a rózsafüzér végzésének hagyományát. A csíksomlyói Mária-kegyhely azon a földön áll, amelyet úgy ismernek, mint a Szűzanya virágoskertjét - áll az apostoli áldásban.

Erdő Péter szentbeszédében elmondta: „az emberi történelem útján kell végigjárjuk földi életünket, itt kell gondolkodnunk, tanulnunk, egymást szeretnünk, embertársunk javát szolgálunk, és Istent dicsőítenünk”. Gondolkodni pedig szavakban és fogalmakban lehet igazán, anyanyelvünk hosszú nemzedékek tapasztalatát, szépség iránti érzékét hordozza - mondta a bíboros, majd hozzátette: még a nyelveken és az egyes népek kultúráján belül is különös értéke van a nyelvjársoknak, az egyes vidékek, tájegységek szokásainak és kultúrájának, ezek együtt teszik eleve név és erőssé a népek életét. Ha egy vidék sajátos kultúrájának fénye, nyelvjársának zamata elvész, az egész nemzet lesz szegényebb. Az államok feladata, hogy a területükön élő emberek alapvető jogait biztosítsák - jelentette ki az egyházi méltóság, majd folytatva a gondolatot, hozzá-

tette: mivel a mai államok jelentős részében nemzeti kisebbségek is élnek, az emberséges életfeltételek megteremtése a kisebbségek számára a felelős vezetők fontos erkölcsi kötelessége, de akár a többséghez, akár a kisebbséghez tartozunk, az összes emberekre jellemző közös értékeket mindig nagyra kell becslünk.

„Nagy a reménységünk a nemzetek közötti megbékélésre az egységesülő Európában, mert az Unióban mind a türelem, mind az azonososság tisztelete otthonos. A személyi, vallási, nemzeti azonososság értékeit egymásban, és önmagunkban fel kell ismernünk és tisztelnünk kell. Öszintén reméljük, hogy hamarosan Románia is az Unió tagjává válik, de persze mindnyájan tudjuk, az Európai Unió távolról sem a mennyország - mondta Erdő Péter, majd szolt a család összetartásáról, a gyermekvállalás fontosságáról, a szenvedő és beteg emberek megsegítéséről. A bíboros egy közel fél évszázaddal ezelőtti megjelent amerikai magyar újságiból idézte a székely rózsafüzért, ezt az imát a világosság rózsafüzére néven II. János Pál pápa apostoli levelében az egész világegyház számára bevezette.

Nagy Zsuzsanna,
www.erdelyi.ma

ISMERJÜK MEG PAPPAINKAT

Ismerjük meg pappainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő pappainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

A norvégiai magyar katolikusok lelkipásztora. Kinevezését Oslo főpásztortól kapta. Megbízata kiterjed egész Norvégiára. A magyar SJ provincia tagja.

Teres Ágoston 1931. január 25-én született Kecskeméten. Teljes családi nevén Terescsényi. Középiskolai tanulmányait a kecskeméti piaristáknál és a pápai bencéseknel végezte.

Teres Ágoston SJ

1949 őszén felvételt nyert a jezsuita rendbe Budapestban, majd a Hittudományi Akadémián filozófiát és teológiát tanult. 1957-től 1960-ig a burgosi és a frankfurti St. Georgen Filozófiai és Teológiai Főiskolán licenciatust szerzett teológiából és bibliikumból. 1959. július 31-én szentelte pappá Joseph Reuss mainzi segédpüspök a Frankfurt am Main-i Szent Bertalan székesegyházban. Pappá szentelése után 1960. októberig a frankfurti magyar lelkészegység volt kisegítő káplán, aztán 1961. októberig Münsterben (Vesztfália), ahonnan rendszeresen látogatta a Hollandiában élő magyar híveket és tevékenyen részt vett lelkesítő szolgálatukban.

1961-ben előjárói Oslóba küldték a Norvégiában, Svédországban és Dániában élő szármáy magyarok szociális és lelki gondozására. 1961. októbertől 1971. októberig évente többször is meglátogatta őket: 24 skandináviai városban misézett, gyóntatott, lelkipályorlatokat vezetett, temetett és keresztelt. 1967-ben norvég állampolgárságot kapott és a római S. Congregatio Consistorialis kinevezte skandináviai missziós lelkésznek (missionarius immigrantium in Scandinavia). E munka mellett 1971-től 1981-ig az Oslói Egyetem Természettudományi Karán tanult és 1981-ben tanári oklevelet szerzett matematikából és fizikából. Fő kutatási területe a napfizika, kozmikus geofizika és kozmológia.

1984-ben, oslói szolgálata megtartása mellett, megbízatást kapott a Vatikáni Csillagvizsgálóban, ahol 1995-ig minden

évben 8-9 hónapot dolgozott asztronómusként. 1995-ben a skandináv püspökök kérésére és a paphiány miatt rendi előjárói Norvégiába rendelték, az oslói R. K. Plébánián lett „püspöki káplán”. Az országban ő volt az egyetlen r. k. pap, aki norvég tanári oklevéllel rendelkezett. Közben három városban is szentmiséket tarthatott a magyar híveknek. Emellett továbbra is a Vatikáni Obszervatórium társasztronómus: írásai, cikkeivel, előadásaival részt vesz a vatikáni asztronómusok munkájában. 1998. január 1-től Gerhard Schwenzer oslói püspök, a többi 12 más nemzetiségi csoport lelkesítőhöz hasonlóan, hivatalosan kinevezte az oslói, illetve norvégiai magyarok lelkészévé, mivel a magyar katolikusok száma az elmúlt két évtizedben, főleg az Erdélyből érkező vendégmunkásokkal jelentősen emelkedett, és kinevezését a hívek is kérték. Jelenleg 560 r. k. magyart tartanak számon az oslói és környéki plébániákon. „Norvégiai melléklet” körlevélével, az Életünkhöz csatoltan, havonta értesíti a lap 75 előfizetőjét a magyar egyházi élet eseményeiről.

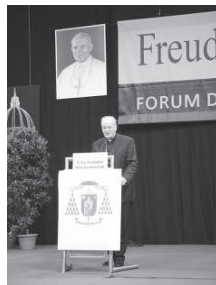
A kelet-európai rendszerváltozás után több előadást tartott Magyarországon. Fő műve: The Bible and Astronomy, magyarul: Biblia és asztronómia, 3. kiadás, Springer kiadó, Budapest, 1999. Tanulmányait német, angol és norvég szaklapok közölték: Stimmen der Zeit, Journal for the History of Astronomy, Astronomisk Tidsskrift és Matematisk Tidsskrift.

Magyar szentmisét tart Oslóban minden hónap első vasárnapján 14.00 órakor a Szent József kápolnában, Akersveien 4., és megbeszélés szerint Drammenben és Nordstrandon.

Érdeklődni: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien 52, N-1165 Oslo, Tel./Fax.: 0047/22 744 124.

Cserháti Ferenc

Örvendezés a hitben

Az ezredfordulón alapított Német Katolikusok Fóruma egyesület idén, május közepén, a regensburgi „Donau-Arena”-ban tartotta háromnapos, „Örvendezés a hitben” című kongresszusát, mintegy másfél ezer résztvevővel. Az egyesület célja: a szentatyja és a német katolikus egyház iránti hűség és felelősség az 1992-ben megjelent „A Katolikus Egyház Katekizmus” tanításának alapján. A sok jeles előadó között közreműködött Habsburg Ottó, Rocco Buttiglione, olaszországi Európa-miniszter, Jörg Splett és Karl Wallner professzor, aztán

olyan kiváló egyházi személyiségek, mint Scheffczyk Leo, Joachim Meisner és Erdő Péter bíboros (képtünkön), aki az esti főpapi szentmisét is celebrálta a zsűfolásig megtelt regensburgi domban, s ezután még a helyi magyarság néhány képviselőjével is találkozott.

Új instrukció a külföldi lelkési szolgálat biztosítására

Május 14-én a Szentészék sajtótermében Stephen Fumio Hamano bíboros, a Vándorlók és Úton Lévoók Pápai Tanácsának elnöke, valamint Agostino Marchetto érsek, a tanács titkára bemutatott az „Erga Migrantes Caritas Christi” című új instrukciót, amelyben a katolikus egyház arra buzdít mindenkit, hogy a bevándorlókat kedvező fogadtatásban részesítse, biztosítsa számukra az alapvető jogokat: ilyenek a családjegyesítéshez, a gyermekek neveléséhez való jog, a lakáshoz, munkához és a társadalmi életben való részvételhez való jog.

A dokumentum elsősorban az idegen nyelvű lelkipásztori szolgálat irányelveit rögzíti, kiemeli a főpásztorok kötelezettségét a szolgálat-

ban, eltéli a faj- és idegengyűlöletet, a félelem és a kétkedés lelkészére buzdít. A párbeszédre való felhívásban szem előtt kell tartani bizonyos szempontokat; például az instrukció nem tanácsolja a katolikusok és a nem keresztény bevándorlók közti házasságot, különösen kényes kérdésnek tartja azt a katolikus nők és muzulmán férfiak esetében, tekintettel az e téren szerzett keserű tapasztalatokra. A vatikáni dokumentum kiemeli az iszlámmal közös értékeket, aláhúzza azonban a különbözőségeket is: az emberi jogok kérdésében reményét fejezi ki, hogy a muzulmánok egyre inkább elidegeníthetetlenül egyként ismerik el a férfi és nő egyenlőségét, a demokráciák alapokán működő kormányt és az állam egészséges laicitását.

A keresztény-muzulmán kapcsolatokat a kölcsönösség elve kell, hogy vezérelje. A zavar elkerülése és a szent helyek iránti tisztelet végett az instrukció nem tartja helyesnek, hogy a katolikus templomokat, kápolnákat, illetve az evangelizációk és a lelkipásztori szolgálatnak fenntartott helyeket a nem keresztény vallásúak rendelkezésére bocsássák. VR/MK - Cs. F.

Gyermekeknek

AZ ÉV LEGHOSSZABB NAPJA

Szent Iván havának búcsút intve emlékezünk meg június 24-ről, Keresztelő Szent János ünnepéről. János Jézussal egy időben élt, bűnbánatot hirdetett a pusztában és a bűnök bocsánatára kereszttel a Jordán vizével. De ezen a napon nemcsak a szentre emlékezünk, hanem e naphoz számos érdekes népszokás is fűződik. Ezek a nyári napfordulóval kapcsolatosak. Ilyenkor megy a legkésőbb a nap, és életet adó sugarai már kora hajnalban újra elárasztják a földet. Ez a leghosszabb nap az évben. A falusi ember szoros kapcsolatban áll a természettel, ezért áldozatot mutat be a jó termést biztosító esőért, családjá, állatai egészségéért. Szent Iván éjjelén a falu határában megrakják a tüzet, amelyet illatos fűvekkel szórnak meg. Ezen az éjszakán még a gyerekeknek sem kell korán ágyba búj-

niuk, együtt ünnepel a falu apraja nagyja. Aki a tűzbe dobott varázsfűvek lángját perzselődés nélkül átugorja, a néphit szerint még abban az évben megleli párját. Vidám énekszó, kacagás, jókedv jellemzi a mulatságot. Közben szalmába csavart tüzes kereket gurítanak le a dombról, amely a nap letűnő pályájának jelképe.

Bízunk benne, hogy ezek a kedves hagyományok továbbra is megmaradnak, illetve megújulnak. A múlt hagyományai teszik gazdagabbá jelenünket.

Kívánom, hogy a nyári szünidőben sok-sok (tábor) tűz lobogjon, amely összeköti szívüket társaitokkal; az talán még a hála lángja is lesz az év végi bizonyítványért.

Kellemes vakációt kívánok Mindnyájatoknak.

Judit néni

Fiataloknak

GYÚJTUNK ÉRTÉKES KINCSEKET!

„Azonnal rendelje meg! Testre szabott ajánlat, csak magának!” „Ezt a filmet nem hagyhatja ki!” ... Reklám, a nap minden órájában. A napi újság, a televízió, az üzletek kirakatai mind arról próbálnak meggyőzni: e nélkül az áru nélkül, egy lényeges, pótolhatatlan, nélkülözhetetlen értékkel leszünk szegényebbek, maradiak, azaz nem haladunk a korrall, a divattal, az elvárásokkal... Egy „márkás” cipő, farmer, egy új, mindent tudó telefon, a legújabb CD lemez vagy videokazetta nélkül, társaságban megjelenni? Ugyan... Ezekre feltétlenül szükségem van! Ezt muszáj megvennem! Muszáj? Lehet választani: hagyom magam befolyásolni a mindennapi reklámtól, hirdetésektől, és hagyom magam belehúzni egy végtelennek tűnő, mindig a legújabbat akaró és ajánló, „kerül amibe kerül”, nem igazán sportzerű játékba, vagy: őszintén és szabadon mérlelem azt, hogy valójában mire van szükségem.

„Készítetek magatoknak el nem avuló erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyben...” - mondja Jézus tanítványainak. Vajon Ő mire gondol? Egész biztos nem arra, hogy mondjunk le a kiegyensúlyozott élethez szükséges anyagi biztonságról, vagy a hétköznapi életünket, munkánkat, pihenésünket szolgáló és megkönnyítő dolgokról. Éppen ellenkezőleg: felhívja barátai figyelmét a földi lét, az élet egy másik, tökéletesebb minőségére, amely mentes minden kényszerből, szabad, amelyben a földi dolgaink megszerzése és birtoklása nem testet és lelket gyötörő hajsza, valami után, ami ma jó, de holnap már talán értéktelen... Valami, ami örök értékű..., „amit a moly meg nem rág”... Kincs, amit tudásunk, jószágunk, másokra figyelő tevékeny szeretetünk, tanúságtévk keresztyén életünk aprópenéből gyűjtögetünk.

Pál atya

A „Kék lovas” nyomdokán

Röviddel Anyák Napja előtt, a rendkívüli tehetségével már jó ideje feltűnt, alig 13 éves Andreas Sindelgruber festményeiből rendeztek jótékony célú

árverést a müncheni Régiség Központban. Az így befolyt több ezer Eurót a hátrányos-helyezett gyerekek támogatására fordítják. Az akcióban részt vett a Máltai Szeretetszolgálat is, és az árverést a Bajor-Magyar Fórum elnöke, Elisabeth Schosser vezette. Az anyai ágon magyar származású Andreas Sindelgruber derűt sugárzó, színpompás, figuratív alkotásait nemrég a schwa-bingi Arka Galéria állította ki, és a megjelent kritikusok egyike „ifjú Kandinskynek” nevezte a kicsi kora óta festő művészt, aki - mint egy interjúban elmondta - még nem döntötte el, hogy végérvényesen

a festészetet választja-e élethivatásának. Tény, hogy a média hangosan ünnepli és fiatal kora ellenére már-már olyan elismerésben részesíti, amely inkább az érett művészeknek jut osztályrészül. Ennek ellenére Andreas Sindelgruber megmaradt a világra nyílt kisfiúnak, aki szívesen olvas, érdeklődik a történelem iránt és lelkesedik az állatokért, ezért is lett vegetáriánus. Édesanyja és nagymamája korán felismerte tehetségét és áldozatot nem kímélve munkálkodik a háttérben a magyarok nemzetközi tekintélyét is öregbítő, fiatal művész pályafutásának sikerén.

Vincze András

még beszédében Francis Arinze bíboros.

Ezt követően Domenico Sorrentino érsek, a dikasztérium titkára szólt fel, aki többek között emlékeztetett Pál apostol Korintusiakhoz írt levelének soraira, amelyekkel szemrehányást tesz a hívőknek az Utolsó vacsora helytelen ünnepszével kapcsolatban. Ez volt az első dokumentum a visszaélések ellen. A mostani instrukció tehát egyáltalán nem jelent újdonságot. A visszaélések ellenszere mindenképpen az a liturgikus lelkeség és pasztoráció, amely a dokumentum egyik vezérfonalát jelenti. VR/MK

A FIATALOK KÖZÉP-EURÓPAI KATOLIKUS TALÁLKOZÓJA MÁRIACELLBEN

A máriacelli kegyesbör a Közép-európai Katolikus Találkozó alkalmából készült palástjában, rajta a közép-európai országok címereivel

A hideg, télies, zuhogó eső sem tudta eltántorítani a mintegy 80.000 hívőt, köztük a sok püspököt és több száz papot attól, hogy május 22-én részt vegyen a Közép-európai Katolikus Találkozó záró ünnepségén, a Népek Zarándoklatán Mária-cellben. A résztvevő nyolc ország - Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország - katolikusainak közös hittálasa volt ez a zarándoklat, miután az Európát foglalkoztató politikai és erkölcsi kérdéseket a Közép-európai Katolikus Találkozó egy éven át tartó rendezvényein - konferenciákon, nemzeti zarándoklatokon, imnapokon dolgozták fel a résztvevő országok. Az időjárás nagyon

záró szentmisén.

II. János Pál pápa, mivel személyesen nem tudott jelen lenni Mária-cellben a záró eseményen, a résztvevőkhöz TV-üzenetet intézett és a Népek zarándoklatára különleges követévé Angelo Sodano bíboros, vatikáni államtitkár nevezte ki (képünkön a szentmise végén, kivonuláskor).

A Közép-európai Katolikus Találkozó egy éven át tartó programsorozata, másnap, május 23-án ifjúsági szentmisével ért véget Mária-cellben. A szentmise főcelebránsa Miloslav Vlk prágai bíboros érsek volt, a homíliát Erdő Péter bíboros, Magyarország prímása mondta. A nyolc országból összesen mintegy 6500, Magyarországról, a Katolikus Ifjúsági Mozgalom szervezésében több mint

600 fiatal vett részt az Ifjúsági Zarándoklaton. A fiatalok vidámságából, elkötelezettségéből sokat tanulhatunk - mondta a grazi segédpüspök. Különösen mély benyomást tett rá a péntek esti nyitőünnepség, és az azt követő imavirrasztás a bazilikában, ahol sok fiatal az egész éjszakát imával, virrasztással töltötte. A fiatalok a rendkívül mostoha időjárás ellenére is kitartóak és fegyelmezettek voltak, pedig a sátrakban jéghideg volt, a talaj, ahol a sátrak és a zuha-

nyozók álltak, teljesen felázott a sok esőtől, ami helyenként még havazásba is ácsapott. Az ottlét tehát az öröm mellett valódi áldozat is volt, és egyszerű, hogy a fiatalok meghozták ezt az áldozatot. Ezt a lendületet és szívbeli örömet kell most elvinni Mária-cellből a közép-európai térség országaiba és a 2005-ben Kölnben rendezendő Ifjúsági Világtalálkozóra.

Cserháti Ferenc

A Máriapócsi Szűzanyánál Svájcban

Éppen ötven éve, minden Pünködhétfőn az Istenanyát köszöntő, magyar énekekkel telik meg Luzern mellett, a siebeneichi erdő és kápolna, ahol a máriapócsi kegykép másolatát őrzik. Az idén is Basel, Bern, Lausanne, Luzern és Zürich kantonokból érkeztek a magyar zarándokok, hogy Nagyszonyunk pártfogó közbenjárását kérjék nemzetünkért, közösségeinkért és családjainkért.

Vizauer Ferenc zürichi magyar plébános és Barna Ákos pálos rendi szerzetes vezetésével, a zord és esős idő ellenére, a svájci magyarok közül többen vállalták, hogy erdőn-mezőn keresztül, ima és énekszó mellett elzarándokoljanak a Szűzanya lábához. Nem véletlen a svájci magyarok odaadó hűsége e kis kegyhelyhez, hiszen a siebeneichi „Pócsi Mária” az oda betérteknek, a haza s az otthon melegét sugározza, és erre mindegyikünk rászorul. Az ország különböző részeiből érkezett svájci honfitársaink, az ünnepi szentmisét követően, terített asztalok mellett, a késő délutáni órákig élvezték az együttlét örömeit.

Barna Ákos

Rádiózzunk

A nyár elején Seregély István, a Püspöki Kar elnöke, egri érsek felavatta a Magyar Katolikus Rádiót. A naponta 20 órán át sugárzó, új, országos közszolgálati rádió a szolnoki adó 1341 kHz középhullám-sávján fogható. A műsor elkészítésébe nem szől közvetlenül bele a Magyar Katolikus Püspöki Kar, de öröködi a felett, hogy az általa lefektetett erkölcsi, szellemi alapelvek szerint működjön az új rádió. A Katolikus Rádió vezérigazgatója, Spányi Antal székesfehérvári püspök hangsúlyozta: a Közép-Európában egyedül álló kezdeményezéssel hatalmas lehetőség nyílik a pasztorációra és arra, hogy a „lelkekben és szívekben hordott sebek begógyulhassanak a szeretet hangja által.” A szakmai kérdésekben illetékes vezérigazgató-helyettes, Juhasz Judit abban reménykedik, hogy az első év során az ország felnőtt lakosságának 3-4 százalékát sikerül állandó hallgatóvá tenni. A programkészítésben hangsúlyos szerepet szánunk a hit- és közéleti, valamint irodalmi és zenei műsoroknak, amelyek kivétel nélkül korszerű, digitális technikával készülnek.

Vincze András

Németországi Magyar Papi Konferencia Münchenben, 2004. szeptember 27-30.

Kéziratokat, fényképeket nem őrzünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

A MEGVÁLTÁS...

II. János Pál pápa 14. enciklikája

Folytatás az 1. oldalról

zat szentségi újra megjelenítése, és az eucharisztia legméltóságosabb szentségében igazán, valószínűleg és lényegileg jelen van a mi Urunk, Jézus Krisztus lelkével és istenségével együtt az ő teste és vére, s következőképpen az egész Krisztus, természetes, hogy az Öltáriszentségre vonatkozó liturgikus normák megérdemlik figyelmünket” - mondta

Madridi levél

ECSETTEL A KLAUZÚRÁBAN

„Ora et labora” - adta ki a jelszót Szent Benedek, a nyugati szerzetesség alapítója. Ez pedig ma is, és a szemlélődő életmódot folytatókra is érvényes. De nem csak az otthoni, házimunkák elvégzéséről és hasonlókrol van szó: pénzt is kell keresni a közösség költségeinek a fedezésére. Az apácák például hímeznek, varrnak, édességeket készítenek, sőt számítógépes munkákat is végeznek nagyváruháza megbízásából. A ciszterci Isabel Guerra, - ejtsd „gera”, a vezetőknév „háború” jelent - viszont - fest! Serdülőkorában kezdte, és rendbelépésekor kész volt nyugalmaizni az ecsetet. Apátñoje azonban kijelentette, hogy szó sem lehet róla. Ritkán szokott kiállítani; most öt év után jelentkezett. Húszegyhány kép lóg a falon, s mindegyik mellett ott a kis tábla: „Elkelt”. Így volt már a megnyitáskor is. Néhány csendélet, - öreg könyvek, lekváros üvegek, - a többi kép mind egy-egy fiatal lányt ábrázol, komoly, elgondolkodó arccal, forrás, festő bokor vagy virágcserep mellett. Vallásos téma, „szentkép” egy sincsen, a címek azonban ilyenek: „Oltáni fogja szomjajadat”, „Örvendj! Ő veled van!”, „Belső világosság”, „A csönd ereje”, „Csak az a fény, amely a szívben ég”, csendéletnél „Az egyszerűség ragyogása”. A most 57 éves apáca maga írta a szép katalógus bevezetőjét: ott is fényről, szeretetről, szépségről és jószágrol, reménységrol van szó, meg „irányító Létről és belső Hangról”. Akad olyan, aki mer nem hinni benne - teszi fel bűszűzől a kérdést. Mint hallottam, minden délután a kiállításon szokott tölteni egy órácskát. Bizonyára kiváltság ez, amelyet kétségtelenül megérdemel. Kolostora Zaragocában van; hogy madridi nővéreknél szállt-e meg, vagy itt élő rokonainál, azt nem tudom. Meg azt sem, mibe kerülhet tőle egy kép. Kérdeztem a kiállító galériában, de nem akarták megmondani. Talán azért, mert nem néztem ki nevőnek. Minden esetre nem olcsók. Isabel Guerra kétségtelenül népszerű, tetszik.

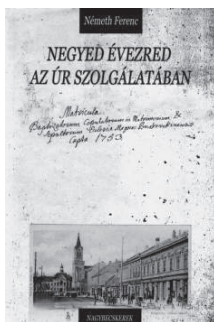
Elmondhatjuk ugyanezt a madridi székesegyház új falfestményeiről is? Nem vagyok benne biztos. Kivitelezésükre a trónörökös esküvője adott alkalmat, a fővárosban nem volt hasonló 98 éve, XIII. Alfonz király házasságkötése óta. Gyors elkészültük nem volt az egyetlen meglepetés: Kiko Argüello-ról tudtuk, hogy festő, de mindenki csak mint a neokatekumenális mozgalom kezdeményezőjét ismerte. Bel- és külföldi templomokban látható műveiről csak most hallottunk először. Jómágam a madridiakat még nem láttam; amikor ezeket a sorokat papírra vetem, a székesegyház zárva a királyi esküvő miatt. Akik már ismerik, a bizánci festészet távoli befolyásáról beszélnek, - nem nagy lelkesedéssel.

Pár nappal az esküvő előtt került a székesegyház főhajójába a tíz éve elhunyt Domingo Viladomat nagyméretű vászna: a „Bogáncsos Krisztus”. A festő lánya adományozta az érsekségnek a művész kívánságára. A keresztíft bogáncskötegek helyettesítik, azokon lebeg ég és föld között Jézus. Karja kitárva, de szögek és minden seb nélkül. Arcát teljesen eltakarja előrehulló haja. Különös, eredeti ábrázolás; van valami megkapó benne. Kétségtelenül sok kommentárta, értelmezésre ad majd alkalmat. Talán idővel a csak tíz éve felszentelt székesegyház fontos műalkotásának fogják tekinteni egy máshonnan hozott, gótikus oltár és egy barokk feszület mellett.

A levélírónak pedig az jutott az eszébe, hogy évek, talán évtizedek óta nem látott vallásos festészetnek szentelt kiállítást. (Egyetemi hallgató korában volt „missziós művészetből”. Írt is róla egy kis diáklapban.) Nem érdekel? Nincs kereslet? Vagy ami van, nem üti meg a kiállítási színvonalat? Az új templomokban, a melékoltárok eltűnével és a „lénegre” való összpontosítással kevesebb szentkép kell. Az otthonokban pedig egy-egy olajnyomat is jó, - ha egyáltalán van. Kár!

Rónai Zoltán

LEGYETEK BÁTRAK ÉS VELETEK MARAD AZ ISTEN

Az a bizonyos János pap, aki 1333-ban 25 garast fizetett a pápai tizedszedőeknek, s akinek nevét Joannes de Bechkereki változatban őrizte meg az akkor adózók lajstroma, ámulva venné kezébe Németh Ferenc könyvét. Megcsodálná címét: Negyed évezred az Úr szolgálatában - és hitetlenkedve böngészne az alcímet: A nagybecskereki római katolikus egyházközség története (1753-2003). Vele együtt csodálkozhat mindenki e kettőszázötven év történetén. „Ni csak, ni” - volt a szavajárása tanítónak, aki egykor betűvetésre oktatott és girbegörbe betűimmel teleírt füzetlapomat a kezébe vette. Mosolyából mintha üzenet sugárzott volna felém: Légy bátor, és veled lesz az Isten! Hozzá hasonlóan, most Nagybecskerek első papja hajol le hozzánk, és ezt suttogja: Legyetek bátrak, ha kettőszázötven év viszontagságait túlélte hívő közösségetek, és elmúlt fölöttetek a törökveszedelem, én hét évszázad távlatából tovább esedezem értékek az Úr előtt megmaradástokért - írja a könyv előszavában Huzsvár László nagybecskereki székespüspök. Ismét gazdagod-

tunk egy könyvvel! Az Adalékok a Zrenjanini-Nagybecskereki Egyházmegye történetéhez Erős Lajos összeállításában és szerkesztésében, 1993-ban jelent meg. 2000-ben látott napvilágot A Nagybecskereki Püspökség Évkönyve Huzsvár László püspök összeállításában. Németh Ferenc helytörténész Boka szülötte és Nagybecskerek neveltje. Most legújabb könyvében a nagybecskereki római katolikus egyházközség történetét dolgozza fel az 1753 és 2003 közötti időszakban.

A jó János papnak 1333-

ban 26 híve volt, s az öt követő lelképászorok mélyen hívő közösséget vezethettek 1551-ig. Ekkor megemmisítette azt a törökvilág. Az új telepesek az 1710-es években spanyolok vol-

tak, őket követték a Belgrádból betelepülő magyarok, a franciák és németek.

A nagybecskereki anyakönyveket 1753 januárjától kezdték rendszeresen vezetni, Sándor Pál plébános működése idején. A könyv bemutatja az egyházközségi életet, a plébánia-templomot, statisztikai adatokat közöl az 1753 és 2002 közötti időszakból.

Az eltelt 250 évben e város 40 lelképásztort adott a Csanádi egyházmegye-nek, nagy tudású, kiváló teológusokat, akiknek külön fejezetet szentel a szerző.

A mintegy 200 képpel illusztrált könyv nagy pozitívuma az áttekinthetőség, a jó szerkesztés. A négy nyelvi - szerb, angol, német és magyar - összefoglaló, és a sok kép, áthidalva a nyelvi nehézséget, sok érdekességgel szolgálhat minden nagybecskereki hívőnek, és azoknak, akik kötődnek, talán még a messi idegenben is, a városhoz és lelki életéhez. A könyv bemutatja a május végén volt a nagybecskereki székesegyházban és az megválasztható a helyi plébániahivatalban 300 dí-náros áron.

Kovács Szószill,
Nagybecskerek

Londoni levél

KIHALNAK AZ ANGOL UNITÁRIUSOK

Lakóhelyemhez közel, itt a festői Hampstead városnegyedben, van egy kis álrégi, hangulatos unitárius templom. A minap plakát jelent meg az utca felől, üvegezett hirdetőabláján. A szöveg ecseteli az unitárius vallás szépségeit, és néhány nagyméretű portrét is reprodukáltak a plakáton, büszkén hirdetve, hogy a tudományos és művészi élet számos kiválósága volt unitárius. Azért esett oda a pilantásom, mert az amerikai klasszikus költő Emerson, és az ismert angol kar-mester, Sir Adrian Boult arcképe mellett feltűnt Bartók Béla finomvonulú profilja. Az ő zenéjét persze jól ismeri minden művelt angol.

Az angol unitárius egyház, a szigetország egyik legrégebbi felekezete, bajban van. Napjainkban már igen megfoghatkozott, nem egészen hateret lelket számlál a közösség, és ezeken a fele is hatványot éven felüli. A 180 brit unitárius templom fenntartása egyre nehezebb. Hirdetik is itt a hampsteadi istenházban, hogy zenekari próbákra az épület igen alkalmas és e célra hétköznapiokon kibérelhető. Szakértők szerint egy emberöltőnyi időn belül angol földről eltűnhetnek az unitárius vallás követői.

A XVIII. században sok angol presbiteriánus tért át az Erdélyből és Lengyelországból származó unitárius vallásra, mert vita folyt közöttük a szentháromságról, pontosabban arról, hogy Krisztus istenséggnek számíthat-e. A kétszáz évvel korábban alapított unitárius vallás pedig éppen ezt, Krisztus isten voltát vonja kétségbe. Az unitáriusokhoz átlépő presbiteriánusokat, többek közt, dr. Joseph Priestley tiszteletes vezette, aki nem csak viázó-kedvű teológus volt, de nevezetes tudós is, ő határozta meg 1774-ben, hogy mi az oxigén. Bátor dolog volt az átérés, mert az unitáriusokat akkoriban börtönnel büntették vagy megvonták tőlük az állampolgárságot. Ezt megkerülendő, az átérők nem unitáriusnak, hanem „radikális másféntgondolkodóknak” nevezték magukat. 1844-ben aztán legalizálta a szentháromság-tagadókat a brit parlament. Az angol unitáriusok általában baloldaliak voltak, bár hittek Istenben, de hirdették a francia forradalom tanait, és a munkásosztály felemelésén ügyködtek.

Az angliai unitáriusság alapproblémája jelenleg az, hogy immár más protestáns felekezeteken belül is szabad vita folyhat Krisztus istenségéről, bár a református és az evangélikus egyház általában nem lát szívesen ilyen szabados gondolatokat. De az unitárius különállás kezd okafogyottá válni. A vallás Angliában halódik. Legrégibb temploma Liverpoolban áll, és 1976 óta nem találnak hozzá papot.

A brit unitárius közösség vezetője, Down Buckle lelkész-asszony hiszi, hogy egyháza nem fog megszűnni. Próbál lelket önteni a maradék kongregáció fiatalabb nemzedékébe. Tény, hogy e vallás puritán sallangmentessége, imádkozáson és szoltáréneklésen alapuló istentiszteleti rendje tetszhet például olyan anglikánoknak, akik nem lelkesednek azért, hogy egyházuk Angliában mindenbe beavatkozó politikai tényező. Egyelőre azonban nem látszik rózsásnak a brit unitárius felekezet jövője.

Sárközi Máttyás

Az esztergomi Mindszenty Országos Zarándoklatot megelőzően, a Vaduzban bejegyzett Mindszenty Biboros Alapítvány (Kardinal Mindszenty Stiftung) kuratóriuma Budapestten rendezte gyűlést tartott Habsburg-Lotharingiai Mihály elnök vezetésével és sürgette a Hercegrámszóra vonatkozó boldoggá avatási dokumentáció hiteles vizsgálatainak mielőbbi befejezését. Az Alapítványt Mindszenty József hercegrámszói 1972-ben hozta létre. A budapesti közgyűlésen készült képen az Alapítvány tagjai, balról jobbra: Cserháti Ferenc, Ugron Imre, Veres András, Szőke János, Habsburg-Lotharingiai Mihály, Semjén Zsolt. Az Alapítvány tagja még: Michael von Lichtenstein herceg. Cs. F.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

A POKOL KAPUI SEM VESZNEK ERŐT RAJTA

Szép nyomdai kivitelezésű háromnyelvű - ukrán, magyar, német - kötet került magyarországi forgalomba 2003-ban: „Kárpátalja - Római katolikus templomok” címmel. A térség iránt érdeklődő olvasók bizonyára tudják, hogy ennek előzményeként már 1997-ben „Kárpátalja templomai - Római katolikus templomok” címmel megjelent könyv ráirányította a figyelmet a később, 2002. március 27-én egyházmegyévé szerveződött országésznek a templomok sorsában is megtestesült hányatt történelmére.

I.

A Trianon által elszakított magyar nemzeti és vallási közösségek közül a kárpátaljaiak osztályrészé volt a legzordabb. Az elmúlt évszázad alatt öt ország - az Osztrák-Magyar Monarchia, Csehszlovákia, Magyarország, Szovjetunió, Ukrajna - állampolgárai voltak; a római katolikusok egyházmegyei kötődése, hovatartozása ugyancsak, hivatásuk téve a nagyhatalmi széljárás viszontagságainak.

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyházmegye a ma Ukrajnához tartozó Kárpátalja tartomány területén élő magyar, szlovák, német és ukrán római katolikus hívek közösségei öleli fel, a hívek száma 60 ezerre tehető. A püspökség székhelye: Munkács.

A ma három főesperességre és hét esperesi kerületre tagozódó egyházmegye 1804 előtt az erdélyi, majd az egri, azt követően pedig az akkor megalakított Sztárai Római Katolikus Egyházmegyéhez tartozott. 1920-at követően dr. Boromissza Tibor szatmári püspök, az egyházi élet zavartalan működése biztosítása érdekében, az egyházmegyének a Csehszlovákiához csatolt részén 1930-ban, Szvoboda Ferenc vezetésével, létrehozta az Ungvári Apostoli Kormányzó-ságot. A Felvidék visszacsatolása után az Apostoli Szentcsiszó egyesítette a Mérki Apostoli Kormányzó-sággal, 1939. július 19-én pedig a kassai püspök, Madarász István joghatósága alá rendelte. 1942-ben a terület római katolikus közösségei ismét betagozták a dr. Scheffler János által vezetett szatmári egyházmegyébe. A második világháborút követően az egyházmegye négy részre tagolódott: Romániában maradt 55, a szovjetek megszállta Kárpátalja 40, Magyarországra 27, Csehszlovákiába pedig 13 plébánia került. A legmostohább sors, mint bevezető sorainkban is jeleztük, a kárpátaljai híveknek jutott.

Dr. Scheffler János, az egyházmegye újbóli területi szétarabolását végeztető, az 1947. február 10-én megkötött párizsi békeszerződés előtt, Pásztor Ferenc beregszászi főesperes személyében, püspöki helynököt nevezett ki az egyházi ügyek vezetésére. Az ateista hatalom súlyos börtöntüntetésre ítélte, valahol Szibériában szenvedett mártírhaltát. Rajta kívül a negyvenes évek elején, az ötvenes évek elején tizennyolc római katolikus papot küldtek a gu-

lára vagy száműzetésbe. A hatalomra jutott kommunista rendszer az egyházi életet súlyosan korlátozta, a papság és a hívek életét üldözéssel és zaklatással, koncepciók perek sokaságával kívánta lehetlenné tenni. Mintegy negyven éven át a hitéletet beszorították a templom falai közé - nem egyszer még onnan is kiszorították a híveket. A hitoktatás tilos lett, az egyházi ingatlanokat elkobozták, több helyen a templomokat is rak-tárrá, ateista múzeum-má alakították át. 1945-ben 48 pap szolgált az elszakított kárpátaljai részekben, de számuk, mivel a papi képzés teljességgel lehetetlenné vált, a nyolcvanas évek végére nyolcra apadt. A csonka egyházmegye két kinevezett, illetve titkos ordináriusok vezették. Csáti József, a már említett Pásztor Ferenc mellett, Bujaló Bernát ungvári főesperest, Szegedi Jenő várpálkányi plébánost, Galambos József huszti plébánost nevezi meg. 1985 decemberétől Csáti József volt a vikárius 1992-ig. Az egyház által kinevezettek akadályoztatása idején titkos ordináriusok vezették az egyház ügyeit. Egyike volt ő azoknak a papoknak, akik átéltek a megpróbáltatások nehéz évtizedeit, maguk is börtönt szenvedtek; egyike azon keveseknek, akik, Isten kegyelméből, megérhették az újjászületést is.

Az áttörtés estendeje: 1989. A már oszladozóban levő kommunista hatalom engedélyt ad arra, hogy dr. Paszkai László bíboros, esztergomi érsek márciusban, dr. Seregély István egyi érsek-metropolitá pedig novemberben meglátogathassa e területet. Az általuk folytatott tárgyalásokat követően vált lehetővé magyarországi papok és szerzetesek szolgálatának engedélyezése, valamint az is, hogy papnövendékeket küldhettek Rigába, majd Egerbe, később Gyulafehérvárra is. Az első, kárpátaljai születésű pap szentelésére 1993-ban került sor. Az egyház készen állott arra, hogy újra elfoglalja helyét a kárpátaljai magyar társadalom megújulási küzdelmében.

A Szovjetunió fölbomlása után folyósultak az események; a Szentcsiszó mihamar rendezni kívánta a terület egyházi jogi helyzetét. 1992-ben Antonio Franco érseket, Ukrajna apostoli nunciusát a Kárpátaljai Római Katolikus Egyház ordináriusává nevezte ki. 1993. augusztus 14-én a Szentcsiszó létrehozta a Kárpátaljai Római Katolikus Kormányzó-ságot, amelynek első kormányzója ugyancsak Antonio Franco érsek lett. 1995. december 9-én II. János Pál pápa Majnek Antal, a huszti plébánost, a Nagyszőlősi Ferencs Misszió vezetőjét, a Kárpátaljai Római Katolikus Apostoli Kormányzó-ság segédpüspökévé nevezte ki, 1997. október 7-én őt bízta meg a kormányzó-ság vezetésével. 2002. március 27-én a Szentatya a Vatikánban kihirdette a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye létrehozását, első megyéspüspökévé pedig az addigi apostoli kor-

mányzót, Majnek Antal püspököt nevezte ki. Beiktatására 2002. szeptember 27-én került sor, a munkácsi Tours-i Szent Márton székesegyházban.

II.

Az utóbbi tíz esztendő rendkívül felpeszítette az egyházi életet. Az említett két kötet híven jelzi azt a törekvést, amelyet a templomok visszaszerzésért, rendbetételért folytattak. Az egyház-községekről, templomaikról adott rövid leírások csodálót érkeztetnek és hitéleti értékeket villantanak fel, a sorokból az egyház iránti hűség és önfeláldozás jeleit olvashatjuk ki. E kisebbség esetében is hangsúlyoznunk kell: egyházunk, az üldözéssel, terrorral dacolva, azzal bátran szembe helyezkedő papjai szolgálatát és életalázata meghatározó szereppel bír magyarságuk és katolikus hitük megőrzésében.

Az újjászületés éve, valamint még sok esztendő rendkívül munkát igényel papoktól és hívektől egyaránt. Igen számottevő ebben a vonatkozásban a külföldi testvéregyházak segítése. Mindenekelőtt az ottani missziós szolgálatra jelentkező papoké, szerzeteseké, akik a hívek lelki gondozását segítik. S nemcsak az. Személyes emlékként szeretnék szólni arról, amit Rahón magam is megtapasztalhattam, a második nagy tiszai árvíz alkalmával: a missziós szolgálatot teljesítő Juhász János plébános és a helyi egyház-összeg tagjai segítségével ötvenkét év után indult újra magyar tanítási nyelvű osztály a helységben, tanulhattak újra szülei, nagyszülei anyanyelvén. A magyar osztályokba járók száma az ezredfordulóra meghaladta a század. Ugyancsak az egyház tekintélyét növelte a karitás-szeretetszolgálat kibontakozása, előbb Nagyszőlősen, majd az egész egyházmegyeiben. Az oda áramló külföldi segélyek tudatosították a hívekben, hogy maguk is a világegyház részei, a solidaritás hitet és erőt adott számukra jelenük és jövőjük formálásához. Fontos momentum továbbá, hogy Munkács-on egyházmegyei lapot jelentetnek meg Új Hajtás címmel, hogy ugyancsak a püspöki székhelyen Egyházi Katedikái Központ működik, hogy több helyi katolikus óvodai és iskolai kezdeményezést követően Munkács-on újraindulhatott az egyházi középiskola.

Mit üzen a Munkácsi Római Katolikus Püspökség templomait bemutató, az egyes egyház-összeg történetét dióhéjnyi terjedelemben bemutató, gazdag fotóanyaggal illusztrált két kötet? Leghívebben az evangélium szavaival, a feltámadt Krisztus megnyilatkozásával tudjuk kifejezni: „Egyházamon a pokol kapui sem vesznek erőt” - azokkal a szavakkal, amelyekkel néhai Csáti József munkácsi esperes-plébános, vikárius zárta a szabaddá vált egyház legelső sajtóbeli megnyilatkozása közé sorolható írását, amely az Ungváron megjelent Hatodik Síp első számában, 1990 márciusában jelent meg.

Máriás József

OMUL, A VESZEDELMEK KÖEMBER

A népi hiedelem közmondása azt tartja, hogy az Úris-ten jövedéven teremtette a Kárpátok vadregényes, gyönyörű, égbetörő hegyekoszorúját, hogy védelmezze a kincses tündérszöveget: Erdélyt.

Azóta Magyarország része, ahol önálló fejedelemség volt, de mégis hozzá tartozott. Az első világháború után, a Trianoni Békeszerződés következtében Romániához tartozik, de a Kárpátok valamennyi-ünk közös kincse napjainkig.

Mi bánatiak is, fiatalokunk óta bebarangoltuk ezeket az égbenyűt, hőfödt hegyóriásokat és mindég testben-lélekben felrisslúve térünk vissza városi otthonunkba. Különösen a háború után, a kommunizmus alatt, amikor kisemmizve, üldözve, állandó rettegésben éltünk, találtunk vigaszt, menedéket és erőt a hegyekben. Három gyermekem is kicsi koruk óta vitük a hegyi tűrékre, bakancsban vagy tornacipőben, kis hátizsákkal, fáradhatatlanul jöttek velünk, ügyesen másztak fel a legmagasabb sziklára. Együtt szedték a gyönyörű erdei virágokat, a sziklák közt termő kék enciánokat, a piros hegyvirágokat, még a nehezen elérhető havasi gyopárt is a csúcsokon. Énekeltek, nevettek, boldogok voltak. Pedig hátizsákkunkban csak a nyúlós fekete kenyeri pirítva, a „ládalekvár” (selejtecs gyümölcsökből főtt, szárad, ládákban árult lekvár), darabka szaloncukor és krumplicukor volt. Kulacsunkat megtöltöttük a kristálytiszta forrásvízzel, amikor megpihentünk egy-egy patakparton, vagy tisztázson, avval enyhítettük szomjúságunkat. Este a menedékházban kemény deszka-priccsen, amelyre fenye-gallyakat terítettünk derékaj-nak és löpökröccel takaróztunk, olyan édes volt az ál-munk, mintha otthon, a puha ágyban, pelenyapaplan alatt pihentünk volna. Szédűnk számocát, málnát, szedret, ősszel kökényt, áfonyát. Ha gombát találtunk, táborüzet raktunk, ott nyáron megsütöttük, így a szalonon is, volt nagy vidámság, öröm! Így bebarangoltuk a Nyugati-, Déli-, Keleti-Kárpátokat és mindég újabb csodákat fedeztünk fel: Elkapráztató cseppkőbarlangot, más-hol drágaköveket ragyogó jég-barlangban, kristálypalotát; hegyi tavakat, az úgynevezett „tengerszemeket”. Így a Retye-zát hegyiségben, Európa legnagyobb hegyi tavát, a „Bucura-t” (Öröm), amelyben hemzse-gnek a pisztrángok, így a horgászokat is nagyon vonzza. A Tüsnád közelében levő, titokzatos, legendászkultú Szent Anna té; vagy a Gyógyhatású, nagy só tartalmú Medve té.

Minden hegynek megvan a maga varázsa, jelentősége, még sorolhatnánk őket, se vége, se hossza nem volna. Mielőtt kitéleplülnék Né-metországba, még egyszer el akartunk búcsúzni a mi kedves, szeretett hegyeinktől és felmászni a Bucsecs hegyiség legmagasabb csúcsára, az Omulra, amely 2539 m, és ahol még nem voltunk. Mivel Bus-teniben nyaraltunk, onnan akartunk felmenni drótkötél-pályán, a „Babele” (Vénasszo-nyok) kabanáján (menedék-házba), ahonnan aztán gyalog felmehettünk a csúcsra. Előbb megtudakoltuk a meteorológiai állomáson, hogy milyen az időjárási jelzések, me-

hetünk-e, mert nagyon veszélyes, ha viharba kerülünk, más-sok halálos áldozata volt a szélsőséges időjárásnak. Mi-után megnyugtató választ kaptunk, hiszen nyár dereka, július 14-e volt, felutaztunk a drótkötélpálya kabinjában a menedékházba. Ott megnyugtattak, hogy jól jelzett utak vannak, az időjárás meg-felöl, indulhatunk bátran. Ragyogó napsütésben, korá-reggel, vidáman kettesben ne-kívágtunk az útnak, rövidna-dragban, nyári blúzban, Zoltán is nyári ingben. A hosszú tréning nadrág és esőkabát a hátizsákkunkban, kezünkben csak a bot, a kapaszkodónál való segítségként. Lábonkunk, a könnyebb kedvéért, csak tornacipő, a bakancs, ha eset-leg kell, a hátizsákkban. Útközben még beszélgettünk, hogy lám, nem is olyan veszélyes az Omulra feljutni, miért ijeszt-gettek lent, a hotelben. Ahogy így megyünk, leértünk az út-ról, mert a jelzőtáblák egy-szercsak eltűntek, a tartóosz-lopok kidőltek. Megtanakod-tuk, hogy most mi tegyünk. Visszaindultunk hát azon az úton, ahol jöttünk, a mene-dékházba. Ekkor szembejött egy fiatalember és azt taná-csolta, menjünk csak előre, ő jól ismeri az utat, éppen fél-úton vagunk felfelé, nem ér-deemes visszafordulni. Indul-tunk hát vele, előre. Elmon-dta, hogy Bukarestből jön, most fejezte be az egyetem műtépítészt szaktát, és egy ki-csit vakációzni akar, mielőtt hazautazik Erdélybe.

Székelő Mózes a neve, nagy öröm lesz odahaza, ha egy-szerű öreg szüleinek, átnyújtja a frissen kapott, jeles osztályzatú diploma-ját. Most azonban, előbb meglátogatja Vlădescu Doru-t, aki a meteorológiai állomás ve-zetője, neki legjobb barátja.

Egyszer csak, hirtelen el-borul az ég, sötét, fekete felhő borítja el az eddig ragyogó na-pot, menydörgés, villámlás, pillanatok alatt megváltozik minden. A menydörgés hatal-mas robbanással visszhangzik a sziklákról, közben mind szű-kebb az utunk, mellettünk a szik-falak balról, jobbról a mély-séges szakadékok. Olyan sötét-ség vesz körül, mintha csillag-talan éjszaka lenne. Felémetek! Nehezen kapaszkodunk már fölfelé, mind meredekebb az ösvény, nehezen kapok levegőt.

Senki sem beszél, kapas-zkodunk előre. Hirtelen, mo-gyoró nagyságú jégeső zuhog reánk olyan erővel, hogy alig tudjuk tartani egyensúlyun-kat, mert orkánserű szél so-dorna le, nem van kapaszko-dánk egymásba. - „Na, ilyen se fordult még elő velem” - csóválja fejét Mózi. „Most csak igyekezzünk felfelé, hogy még elérjük a meteorológiai állomást, itt hagyunk meg, ha nem érünk oda!” Közben ránk fagyott minden ruhá-ra-bunk, mint a pléh, kemény páncélként szorította a tes-tünket, lehetetlen volt a hátizsákból kihalászni a tréning felszerelést. „Nem kapok le-vegőt, nem tudok már tovább menni”, nyögtem kínlóva, alig hallhatóan. - „Pedig mu-száj előre menjünk, különben mind a hárman itt halunk meg” - sürgetett Mózi, azzal megragadott és húzott előre, Zoltán meg tolt. „Ha tudnak imádkozni, úgy tegyék meg, mert most már csak az Úris-ten tud rajtunk segíteni”. Las-san haladtunk a szörnyű or-kánban. Közben magunkban

imádkoztunk, de szólni már nem tudtunk senki sem... Nagy-sokára felkeltőtt Mózi: „Már látom a fényeket, még tíz per-cig kell kitartanunk”. Jöma-gam már csak automata báb-ként hagytam magamat hú-zni-tolni, próbáltam levegőt kapkodni, és imádkoztam... Végre, mintha örökkévalóság lett volna ez az utolsó tíz per-c, berúgta Mózi a menedékház ajtaját, ahova szinte eszmélet-lenül beryogtam. A háziak se-gítségünkre siettek, meleg víz-zel próbálták rólunk leolvasz-tani a ránkfagyott ruhadara-bokat. Doru felesége engemet veti kezelésbe, meleg lábvíz-t hozott, száraz fémernőt, vastag pástorszubába burkolt, meleg pántorszubbába, meleg cujával (pálkák) ita-tott. Férje Zoltánt és Mózit segítette ugyancsak hasonló módszerrel. Amikor kicsit magunkhoz tértünk, meleg étellel kínáltak, frissen főzött puliszkát és juhtúrót, meg meleg tejet adtak, amitől las-san magunkhoz tértünk. Min-denki a pástorszubába burkolt és jó nem győződik hál-lódni életmentőinknek. Ezek fekvőhelyét készítettek a szomszéd-szoba padlóján, amire több pástorszubát borí-tottak és jó éjszakát kívánva visszavonultak, hogy a hathá-napos csecsemőjükkkel foglal-kozzanak már ezután. Mi el-aludtunk szórtalanul, úgy alud-tunk, mint a halottak.

Másnap reggel ragyogó napsütés ébresztett, mintha az előző esti borzalom csak rossz álom lett volna. Doru barátsá-gosan reggelizni hívott és együtt fogyasztottuk a kedves kis családál a bőséges havasi reggelit: forró teát erdei gyü-mölcsökből, juhsajtot, szalon-csúst, friss házikenyérről.

Doru azután ajánlkozott, hogy felkísér az Omul csúcs-ra, ami csak félórás út. Útköz-ben elmondta, bizony sok em-ber járt úgy, mint mi, így már gyakorlata van az életmentés-ben. Évente sok ember esik áldozatul az Omulnak, aki a legenda szerint, veszedelmes: jó is, meg nagyon gonosz is. Akit kedvel, azt magához en-gedi, de akire haragszik, azt ír-galmatlanul elpusztítja. Nem hiába hívják Omulnak, olyan, mint mi emberek, kettős ar-cunk van: jók is tudunk lenni, de nagyon gonoszok is. Főnt nagy fehér kökerezet állt, azok emlékre, akik az Omul áldozatai lettek. Aztán mögé-jé mutatott: „Itt húzódtott a határ az Osztrák-Magyar Mo-narchia és Vechuil Regat (Óro-mán Királyság) között 1918-ig. Elkeseredett harcok folytak itt az Első Világháború alatt. Milyen szomorú, hogy az em-berek nem férnek meg egy-mással, a nagy politika egymás ellen üszította őket. Mind-annyian Iszten teremtményei vagyunk és egyformák a sokfé-le-ségben, segíthetjük egymást, ha lehet és nem bántjuk egy-mást” - mondta Doru, lefelé menet. Útközben elmondta, hogy ide menekült feleségével, mivel az „escu” végződésű névvel és Angela Brăteanu (volt miniszterelnök) ivadé-ként, „vörös posztó” volt a kommunizmus szemében. Még a liceumot is csak úgy vége-zhették, hogy előbb munkások voltak egy gyárban, - ott ismer-kedtek meg egymással.

Mi pedig könnyes szem-mel megöltük őket és Mó-zit, mielőtt haza indultunk. Éltre szóló barátok lettünk.

Bíldy Ilona, Karlsruhe

Verseiből és életrajzának ismeretéből úgy áll előttünk, mint a magyar reneszánsz ember típusa: zsarnok és kegyetlen, indulata fékezhetetlen, végletek közt ingadozik; egyik nap mesés gazdagságú lengyel urakkal mulatozik, másnap csupán szórakozásként vásárra menő kereskedőket rabol meg; egy selmeci bányász fiát jóformán csak azért veri el, mert egy patakban mert vele fürdeni. Pedig a maga korában művelt, fennkölt érzelmek, vitézi heroizmus fűtik, de vérmérsékletének nem tud parancsolni.

Egy kiváló magyar irodalomtörténész, Eckhardt Sándor, - a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem francia tanszékének professzora volt, (az 1931/32 akadémiai évben kollokváltam nála), nos tudományos működésének java részét Balassi munkásságának szentelte - ő mondotta, hogy aki magyarul gondolkodik, magyar nyelven ír és beszél, az mind Balassi Bálint szellemi gyermeke, lévén Balassi a magyar irodalom első nagy lírai költője. (Emlékezetből idéztem)

De talán kezdjük az elején.

Balassi Bálint (régábban a Balassa írásmódot használták, szerintem egyazon jögon!), 1554-ben a Zólyomradványi várban, vagy egyszerűen Radványban (szlovákul Radvan nad Hronom, azaz a Garam melletti Radványban) született. A falut, amely a Radvánszky bárók jobbágytelepülése volt, a közelében terjeszkedő Besztercebánya (Branská Bystrica) régen lenyelt, de a család egykori emeletes reneszánsz várkastélya ma is megvan. Ez azért fontos, mert itt fedezték fel a Radvánszky - vagy másként Balassi-kódexben a költő lemásolt szerelmes verseit közel 400 évvel halála után. Az épületet 1958-ban szépen restaurálták, ma a Szlovák Nemzeti Galéria gyűjteményeinek múzeuma.

A zólyomi várat 600 évvel ezelőtt Nagy Lajos király építtette, vadászatkor Mátyás király is lakott benne, később Thököly, Bocskai, Rákóczi is - típusa a Nagy Lajos kori váraknak: alaprajza négyyszögletes. A négy sarokbástya, tornyos, zömök vártömb, (magam is megcsodáltam) alig emelkedik a város szintje fölé. Ebben a várban ringott első nagy költőnk bölcsője, 1554-ben. Nevelője tíz éven át Bornemisza Péter evangélikus költő és drámaíró, a Balassiak udvari papja.

Szinte még gyerek fejfel - állítólag szülei kedvére - „Beteg lelkeknek való füves kertecské” címmel fordítja le Bock Mihály német lutheránus prédikátor művét, és ugyancsak magyarra ülteti a jezsuita Edmund Campian „Tíz okok” című munkáját.

Húsz évesen Egerben vitézkedik. Szerelmre gyullad a szép, gögös Losonczy Anna iránt, de az máshoz megy feleségül. Ezt a lelki vereséget Balassi sohasem tudja többé kiheverni. Hiába könyörgök neki, levelére választ sem kap. A Júliához, meg Coeliához írt költeményei valójában mind Losonczy Annának szólnak. Újra katonáskodik; Erdélyben Báthory István fogságába esik, majd sikerül Lengyelországba szöknie. Hazatérve, 1584-ben feleségül veszi unokahúgát, Dobó Krisztinát, és erőszakkal birtokba keríti Sárospatakat. Ebből végeláthatatlan pörökódások támadnak. Katolikus hitre tér, akkori rend szerint egész háza népével együtt. Feleségével együtt meggyónak, megáldoznak, születő gyermeküket szigorúan katolikus hitben nevelik. Egyébként házassága boldogtalan, el is válnak. Ő maga persze mindig megtalálja a vigaszt, de a családi szeretet meglehetősen tapaszthatja meg. Anyagi helyzete állandóan romlik, már Losonczy Annával is pörbe keveredik. Lengyelországban bujdosik „Océánium mellett” él, azaz Danzingban, régi magyar nevén Danckában. Anyagilag lezuillott, borral kereskedik, lovakkal kupeckedik. Kétségbeesésben be akar állni a pármái herceghez

Szamosi József:

TE KATONÁD VOLTAM URAM, ÉS A TE SEREGEDBEN JÁRTAM

Emlékezés Balassi Bálintra születésének 500. és halálának 450. évfordulóján

zsoldosvezérnek, már arra is gondol, hogy török hitre tér!

Ismeretes, hogy Balassi 1594. május 19-én, Esztergom vára ostrománál kapott sebeibe halt meg. Gyóntatója, Dobokay Sándor is mellette volt végső óráiban s la-

*Őszi harmat után
Vége mikor aztán
Fújdogál a hideg szél,
Nem sok idő múlván
Sárgul, hulldogálván
Fáról a gyöngye levél;*

Balassi Bálint egyetlen hiteles arcképe.
Ismeretlen 17. századi magyar festő kitűnő alkotása,
a Balassa-család alsórhábai kastélyából került az Esztergomi Keresztény Képtárba

tinul jegyezte fel utolsó szavait: „Te katonád voltam Uram és a te sereggedben jártam”. Holttestét saját kívánsága szerint a szlovákiai Hybbén temették el a kegyúri templomban atyja és testvére mellé.

Életében köztudomásúlag, egyetlen verse sem jelent meg nyomtatásban. Bizonyára volt saját kézírású versgyűjteménye, amelyet gyerekkori barátja, a költő Rimay János őrzött azzal a szándékkal, hogy kiadhassa. Hiszen halálos ágyán Balassi kérte is barátját, hogy halála után versben örökítse meg emlékét. Hová lett ez a versgyűjtemény? Sorsáról semmit sem tudunk. Valószínűleg megsemmisült.

Balassinak a Radvánszky-kódexben fellelt szerelmes verseit értékelték régen a legtöbbször, közülük is a „Boldogtalan vagyok” kezdetű, máig is a legismertebb. Aztán a tudós akribia elvittatta tőle, de én még Balassi-versként tanultam a gimnáziumban, tudtam is kívülről. Régebbi verses antológiákban, - így a száz év óta leg többet forgatott Endrődi Sándor „A Magyar Költészet Kincsesháza”-ban is a Balassi-versek között olvasható. Az újabb „Hét Évszázad Magyar versei”-ben viszont már a 18. század (!) egy névtelenje a szerzője. Csakugyan: élt ebben a században egy Balassihoz mérhető magyar költő? Nem mégis inkább Balassi írta például ezt a gyönyörű strofát!?

Ismerte és tanult korának reneszánsz olasz és újlatin hajtásából, de legalább annyira hatottak rá (ad notam) a közelebbi lengyel, török, olasz, horvát, oláh énekek. De nem volt „őstehetség”, ő mindenestől urbánus, városi ember. Érdekes módon azért benne él a természetben, neki a nagy széles mező, a szép liget, erdő „sétáló palotája”. Tud gyönyörködni a természetben, észreveszi a virágokat, a madarak énekét hallgatja:

Kimenten egy csergő patakra

---

*Partja báves sok gyöngyvirágokkal,
Ékes sok jó szagú violákkal,
Két rózsabokorral.*

---

*Ott az fa árnyékába leülék,
Fülemile hogy ott hangoskodnék,
Szívem gyönyörködék.*

(Kikeletkor jó pünkesd havában)

A Balassiról elnevezett „strófa”, a-hogy azt is kitudták, nem az ő találmánya, emlékeztet a német Minnesang hármastagolására. Csakhogy Balassi magyar hangsúlyra szerelte s ezzel magyarrá varázsolt; akinek jó füle van, kihallja belőle a dallamát.

Ma úgy látjuk, hogy istenes versei jóval felülmúlják szerelmi líráját. Szerb Antal egyenesen kimondta, hogy „Balassa Bálint a magyar irodalom legnagyobb vallásos költője Ady Endre előtt”. Istenes versei valóban a legeredetibbek s a leghatasosabbak.

*Bocsásd meg Őristen, ifjúságomnak vétékét,
Sok hitetlenségét, undok förtelmességét,
Töröld el rátságát,
Minden álnokságát,
Könnyebbítsd lelkem terhét.*

Ezzel az alaphanggal kezdődik az istenes énekek sora, ezzel a könnyes bűnbánati zoltárral, amelyen érezni, hogy spontánul tör fel a költő lelkéből. Ez az ő legszemélyesebb, egyéni mondanivalója, messze a sokszor üres sablonokba fulladó, szerelmi lírájától. S hogyan tud ez a vallásos költészet szárnyalni!

*Adj már csendességet,
Lelki békességet,
Mennyei Úr!*

---

*Nyisd fel hát karodnak,
Szentséges markodnak
Bő tárházát:*

*Add meg életemnek,
Nyomorult fejemnek
Letört szárnyát.*

És milyen megrendítő a magányos, bujdosó lélek kétségbeesett könyörgése:

*Kegyelmes Isten, kinek kezében
Életemet adtam,
Viseld gondomat, vezérléld utamat,
Mert csak rád maradtam.*

---

*Az szép harmatot, miként hullatod
Tavasszal virágra,
Sok jódot Uram, úgy hullasd rám,
Te régi szolgálódra.*

*

Két jegyzet még. Balassi töredékben maradt „Szépmagyar comedia” című pástorjátékának kézíratos másolata (eredetije elveszett!) a 70-es években véletlenül folytán került elő a Bécsi Nemzeti Könyvtárból. A Balassi-kódex utóéletéről még azt kell tudni, hogy a Trianoni Szerződés a Radvánszky-család tulajdonában hagyta a Radványi várkastélyt a könyvtárral együtt. Ővék volt 1945-ig, amikor az utolsó tulajdonos, Radvánszky Antal (bizalmas körben Tompusz) Nyugatra távozott. Tőle magától tudom, hogy a két háború között családjá a kódexet titokban mentette át Magyarországra, a borsodmegyei Sajókazára, az ottani Radvánszky kastélyba. Így jutott ez a nemzeti kincsünk végül a budapesti Országos Széchényi Könyvtárba. ■

(A citerás lengyel lányról)

FRANK MIKLÓS ATYA 80 ÉVES

Ünnepi mise, majd bensőséges összejövetel keretében ülte meg 80. születésnapját lapunk régi munkatársa, Frank Miklós. A Szent Gábor kolostor nővérei a Pünkösdi előtti vasárnapot is ünneppé vázolták és így tették emlékeztetésére gyóntatójuk, lelki vezetőjük születésnapját. Az alkalomra közel százán keresztek fel Frank Miklóst, hogy gratuláljanak neki - amihez most lapunk is társul és Isten áldását kéri, hogy még sokáig tisztelhesse meg az ÉLETÜNKet írásaival. Az alkalmat egyben megragadtuk arra is, hogy interjút kérjünk tőle. Kérdeztük és az interjút készítette Vincze András:

Mikor kristályosodott ki a gondolat, hogy a papi hivatást választod pályaként?

Édesanyám nagyon vallásos volt és már gyermekkoromban igen sok, nagy tekintélyű pappal kerültem kapcsolatba. Gyakran töltöttem vakációt Nógrád-ve-rőcén, a Migazzi-kastélyban, ami annak idején papi üdülő volt, de mivel civileket is befogadtak, nagyapám többször is nyaralt ott és így sokszor beszélgettünk az ott lévő papokkal. De nagy hatással volt rám az elemista hitoktatóm, Margit néni a budapesti Márvány utcai általános iskolában. Különös karizmája volt a vallás iránti lelkesítésben, így nem véletlen, hogy osztályomból hárman is a papi, illetve szerzetesi pályára léptünk. Szabó László belépett a jezsuita rendbe s Bejurtban lett ószövetségi egyetemi tanár, Hardig Hilbert pedig cisztercita szerzetes lett és évtizedeken át az amerikai Dallasban élt. De volt még egy apró epizód. Nagyapám a Déli Vasút vezérigazgatója volt, és amikor

a 30-as években a Déli Vasút is beolvadt a MÁV-ba, nyugdíjazták és azután nekünk már nem járt szalonkocsi, hanem csak harmadosztályú tiszteletjegyet és ez bizony engem igencsak zavart. Meg is kérdeztem, hogy ki tudná ezt visszacsinalni? Az egybehangzó válasz az volt, hogy egyedül a közlekedésügyi miniszter. Erre aztán elhatároztam, hogy közlekedésügyi miniszter leszek, és azonnal visszahelyezem nagyapámat a vezérigazgatói állásba. Nemsokára ezután ismét a Migazzi-kastélyban nyaraltunk, amikor látogatónak jött a váci püspök. Kedvesen megkérdezte tőlem, hogy mi akarok lenni, ha nagy leszek. Én szinte rávágtam, hogy közlekedésügyi miniszter, majd váratlanul hozzátettem: vagy papi! Széledén azt válaszolta: okosabb, kisfiam, ha pap leszel. Szóval így indultam a papi pályára.

Említetted, hogy az elemi osztályból két társad is szerzetes lett. Sohasem gondoltál arra, hogy belépsz valamelyik rendbe?

KÍNA ÉS A MAGYAR IRODALOM

Meglepő kutatási eredmények látnak napvilágot egy ideje. Magyarságunk története is átalakulóban van. Korábbi eredményeké válnak elavulttá.

1995-ben, Kínai tartózkodásom alatt, a nagy nyilvánosság előtt a kínai kormány parlamenti képviselői előtt egy kijelentésem nem kis meglepetést keltett. Megemlítettem, hogy a kínai és a magyar nép rokoni kapcsolatban állnak, hiszen a magyarok arról a tájról vándoroltak el. A Japánok a mai napig is azt tanítják, hogy mi a rokoniak vagyunk.

A távoli Kínában bármilyen hihetetlen, de népszerű a magyar nyelv. Főiskolán oktatják nyelvünk. Nem idegen a kultúránk és szépirodalmunk. A Kínai Nemzetközi Rádió publikált cikke alapján sikerült a magyar közvélemény által eddig szinte ismeretlen tényekhez hozzá jutnom.

1907-ben Lu Hszün, az Ördög költészete erejéről című művében kiállt azon európai népekért, amelyek a kínai néphez hasonlóan önállósággért, függetlenségért harcoltak. Lu Hszün külön foglalkozott a 19. század magyar irodalmával. Kitér Petőfőre, Vörösmarty Mihályra, Arany Jánosra. Egy német nyelven kiadásra került Petőfi költszete című tanulmányt fordított kínaira.

Csou Zou-zen Jókai Mór novelláiból összeállított angolból fordított novella gyűjteményt ültetett át kínaira. 1915-ben és 1933 adták ki a „Hun lovagok legendái” című művet. 1919-ben a május 4. mozgalom keretében népszerűvé váltak a korábban kiadott magyar szépirodalmi művek. Tény, hogy e műveket egy szűk értelmiségű réteg ismerhette meg csupán. Mao Tun az új Kína későbbi kulturális ügyi miniszter a magyar

irodalomról szóló tanulmányában népszerűsítette költészetünket. Angol nyelvből fordította le Petőfi Sándor Nemzeti dalát. 1929-ben Bei Mang nevű huszoneves költő a „Szabadság szerelem” című Petőfi verset négy soros 5-5 szótagból álló klasszikus formába öntötte. Ezt a verset a Forradalmár ifjú emberek szavalták, miközben a kivégző térre mentek.

A Kínai Nemzetközi Rádió adásaiból a képet kaphatunk a kínai emberek magyar vonatkozású irodalomtörténeti munkájáról.

Az ázsiai ország bár szűk réteg szerepük volt a európai, ezen belül a magyar irodalom terjesztése területén is jelentőset alkotott. Kína ma jóval nyitottabb gazdaságilag, politikailag, mint korábban. Természetese még nagy út áll előttük, de a változást már elkezdtek.

Mao Tun, Pa Csin, Hu Yü-csi nagy szerepük volt a magyar művek kínai nyelvre történő fordításában. Molnár Ferenc „Hó ember”, Heltai Jenő a „Báró nadragja” írása utóbbi két fordító munkája. Számos novella adaptációja látható napvilágra, így Kisfaludy Jókai, Mikszáth műveiből. Si Ce-cun erőfeszítésének eredménye mindez. Illés Béla filmművészettel foglalkozó írásait Csiao Csiu-yin fordította kínai nyelvre.

A harmincas, negyvenes évek kínai műfordítói nem tudtak magyarul, így más nyelveken megjelent művekből sikerült áttelesen eljuttatni az írásokat. Ennek negatív hozadéka az lett, hogy nem egyeztek az eredeti szövegek környezettel a fordítások. Mindezek ellenére több mint negyven szépirodalmi mű látott napvilágot az elmúlt évszázad negyvenes éveinek végén. Ezekbe többek között

nagy hangsúlyt kaptak Petőfi művei, a sort folytatva Jókai Mór „Sárgarózsza”, Molnár Ferenc „Liliomfi”, Horváth Ödön „A harmadik Birodalom katonája”, Illés Béla „A kárpáti rapszódia”, Móricz Zsigmond több műve, így például a „Hét krajcár”, Arany János és József Attila versei. Szun Yontnak volt köszönhető, hogy a János Vitéz Petőfi műve is napvilágra került kínai nyelven 1931-ben. Érdekes, hogy ez a mű eszperantó és angol nyelv közvetítésével jutott el. A sort Balassi Bálint, Tinódi Lantos Sebestény, Illés Gyula, Radnóti Miklós, Fodor József, Simon István művei követték.

Petőfi költészete kiemelkedően mondható Kínában. Valamiféle különös kapcsolat ez mely megfogta az ottani embereket.

Kínai filmekben gyakran feltűnik kezükben Petőfi könyvet tartó személyekkel. Csak egy példa. Amikor az ember a középkorba lépett című kínai filmben a címszereplő nő, aki orvost alakított komába került a pszichológiai vizsgájában hallotta, hogy férje Petőfi „Lennék én fiatal” mű versét szuttogja a fülébe. A fennmaradt emlékek megőrzik, hogy ez a nézőkre akkora lelki hatással volt, hogy a film e részében kicsordult a könnyök.

Magyarországon kívül a kontinensnyi országban jelent meg egyedül az összes Petőfi mű. Szélesebb körbe ismerhették meg a magyar alkotásokat. Hszin Vennek köszönhető, hogy az „Apostol” fordítása elkészült. Természetesen nem csak könyvek formájában, hanem egy-egy folyóirat is teret engedett a magyar szépirodalom megismerésének.

Varga Akos, Balatonkenese

Valóban gondoltam arra, hogy esetleg a piaristákhoz, vagy a jezsuitákhoz belépek, de aztán másként alakultak a dolgok. Ebben az időben tért vissza Észak-Erdély és a piaristáknál nagyon sokat foglalkoztunk magyarság-tudományi kérdésekkel és a szörvány-magyarság problémáival. Hallottam, hogy Nagyvárad környékén és a Partiumban a magyarok elrománosodnak, mert nincs elég magyar pap, viszont sok a román pópá - és görög katolikusok lévén, a magyarok is a görög katolikusokhoz járnak, és egyre inkább elrománosodnak. És akkor én elhatároztam, hogy oda megyek, mert ott van szükségem. Még a Migazzi-kastélyból ismertem Lindenberger János debreceni apostoli kormányzót, aki akkor nagyváradi nagypőst lett. Érettségi előtt elutaztam hozzá és megkérdeztem tőle, hogy kellek-e én a nagyváradi egyházmegyének. Azt válaszolta: gyere fiam, amire jelentkeztem a nagyváradi egyházmegyén. Eltökélt szándékom volt ugyanis, hogy megpróbálok valamit tenni a magyar katolikusok elrománosodása ellen.

Ehhez azonban szükség volt előbb a teológiai tudományok elsajátítására is. Hol végeztet tanulmányaidat?

Scheffler János, az akkori nagyváradi szatmári püspök először ki akart küldeni Svájcba, mert az innsbrucki Canisianum - Ausztria német megszállása után áttelepült Svájcba, azonban nem kaptam vízumot. Ez 1942-ben volt - úgyhogy a teológiát el kellett kezdenem. Az egyházmegyében az volt a gyakorlat, hogy a filozófia Szatmáron volt, a teológia viszont Nagyváradon. A háború végén azonban már csak illegálisan lehetett a határokat átlépni, ezért a püspök is úgy vélte, ez így nem megy, tehát Szegeden folytattam tovább a tanulmányaimat, de ott is csak egy hónapig, mert a püspök azt írta, ha tudok, menjek ki Rómába. Nagy nehézségek révén végül is kijutottam 46 öszen Rómába. 47-ig maradtam ott, közben a Canisianum visszatelepült Innsbruckba és a püspök azt tanácsolta, menjek oda, és ott is fejeztem be a teológiát és ott is doktoráltam és ott volt az első lelkes beosztásom, miután 1950 márciusában pappá szentelték. Nem sokkal ezután az Innsbrucki Magyar Gimnázium tanára lettem. Itt közel 350 diák tanult és 1956 után bizony felduzzadt a létszám. Én a 84-osztályt lettem az osztályfőnöke, 40-en voltak, fiúk, lányok vegyesen, de a fiúk egy része Pannonhalmáról érkezett, ahol korábban a bencéseknek tanult, így nagyon jó volt a hangulat és még azokkal a diákokkal is könnyen meg lehetett találni a hangnemet, akik korábban nem álltak kapcsolatban az egyházzal. De több, más osztályban is tanítottam hittant, latint és filozófiát.

Az 56-os magyar szabadságharcról volt szó, mennyiben változtatta meg éleled folyását ez?

Hát hogy miként alakult volna, ha nem lett volna szabadságharc, azt nem tudom. Minden esetre mindaddig foglalkoztam ezekkel a magyar menekült diákokkal, ameddig szóba nem került az áttelepítés gondolata a Nürnberg melletti Burg Kastlba, ahol szintén működött Magyar Gimnázium. Ekkor megkaptam az engedélyt, hogy lemenjek Rómába és megírjam a disszertációm. Mellette még egyházi jogot is végeztem, és amikor 1963-ban a római magyar lelkeseknek, Ipoly Ottónak eltört a lába, akkor átvettém tőle 1973-ig a magyar lelkeszégét.

Külföldi tartózkodásod alatt sohasem szakadtál el végleg a hazai magyarságtól, így nem jelentet különös feladatot az sem, amikor kapcsolatba léptél a Szabad Európa Rádióval. Hogyan letél „rádiós pap”?

A kezdet az 50-es évek végére nyúlik vissza. Fábán Károly, aki akkor már a Szabad Európa Rádió egyházi műsorait vezette, nyaranta keresett egy helyett. És nekem nagyon jól jött az ajánlat, mert bedolgoztam magam a rádiós munkába. Egy-egy nyári hónapot helyettesítettem őt Münchenben. Amikor Rómába visszatértem, a rádió felkért, hogy közve-títsék a II. Vatikáni Zsinat megnyitását, majd többször is készítettem tudósítást a Zsinatról a SZER római irodáján keresz-

tül. Később átkerültem a Caritas Internationalishoz 11 évre, amelynek a főnöke - egy német ember - megkért, hogy költözzem át Freiburgba, ahol szüksége volt egy nyelveket beszélő és a szervezeti munkáját alaposan ismerő személyre. Freiburgban ért a hír, hogy kedves barátom, Fábán Károly agyvérzést kapott és helyét szeretnék egy pappal betölteni. Nem tudtam azonnal Münchenbe utazni, mert a Caritaszal kötött megállapodásom ezt nem tette lehetővé, de ennek lejárta után, 1983-ban elfoglaltam a rádiós állást és 10 éven át szerkesztettem a magyar egyházi adásokat, így az Élő Egyház műsorát, a Keresni és Találni című adást és a Reggeli Gondolatokat. Neve - úgy hiszem - eléggé ismert is lett, mert egyszer Svédországban élő sógornóm pesti látogatása után azt mondta, hogy Te Magyarországon világhírű vagy...

Azonban nemcsak a Szabad Európa Rádióval keresztül tartottad a kapcsolatot a hazai magyarsággal, hanem az ÉLETÜNK című folyóirat útján is. Mióta vagy a lap munkatársa?

Még Innsbruckban éltem, amikor a lap szerkesztői cikket kértek tőlem, majd amikor Harangozó Ferenc vette át az ÉLETÜNK irányítását, rendszeressé vált az együttműködés. Idővel egyre jobban összefonódtunk, és amikor a Szabad Európa Rádió megszűnt Münchenben, jött a gondolat, hogy az a munka, amit korábban az adások számára készítettem, más formában, de a lapnál is hasznosítható lenne. Így kezdtük a levelező rovatot, mert feltételeztem, hogy az ÉLETÜNKnél is érdeklődésre számíthat a SZER annak idején közkedvelt ÉLŐ POSTA vagy a KERESNI ÉS TALÁNI című adása. A gondolat bevált, mert rendszeresen kapok olyan kérdéseket, amelyek sokakat érdekelnek - úgyhogy nagyon örülök az ötlet megvalósításának, mert látom, hogy van értelme.

Már a rádiós munkát is az utolsó időszakban nyugdíjasként végeztet, mégis, a rendszerváltozás után Magyarországon is újabb munkát vállaltál. Mi volt ez az új kihívás?

Röviddel a politikai rendszerváltozás után megjelent Münchenben a Magyar Püspöki Kar akkori titkára, Várszegi Asztrik, aki azóta már pannonhalmi főapát, és a Püspöki Kar nevében megkért, hogy segítsék újjáéleszteni a Magyar Caritast, amit a kommunizmus a 40-es évek végén betiltottak. Természetesen helyeseltam a tervet, hiszen az egyháznak minden országban kell, hogy legyen egy karitatív intézménye és Magyarországon a világháború előtt igencsak nagy tekintélynek és elismerésnek örvendett a Caritas. Késznek mutatkoztam a tanácsadásra, a támogatásra, de rövidesen kaptam egy szabályos kinevezést, így 1990 augusztusától minden hónapban Magyarországra utaztam és egy hetet, tíz napot, ott töltve működtem közre a Magyar Caritas újjászervezésében. A Magyar Caritas jelenleg főtitkára - akkori munkatársam - teljesen megértette, sőt átvette elképzeléseimet és így viszonylag rövid idő alatt sikerült minden egyházmegyében létrehozni a helyi Caritas szervezeteket. Azért mondom többes számban, mert a Caritas nem hierarchikus intézmény, a központ nem utasít, hanem csupán koordinálja a segítséget és támogatja a plébániák mellett működő segély-csoportokat. Tehát egy olyan demokratikus szervezet, amelynek célja a segítség a Magyar Püspöki Kar irányítása alatt. A Caritas működésének felügyeletével a Püspöki Kar egyik tagja, jelenleg a székesfehérvári püspök van megbízva.

A napokban ünnepelted 80. születésnapodat. Mint eddig is megtudtuk, nem vonultál nyugdíjba, hanem aktívan folytatod eddigi tevékenységedet. Mégis megkérdezem: vannak-e tervaid?

Különösebb tervem nincs, hanem szeretném folytatni azt, amit eddig is tettem és igyekszem helyt állni ott, ahová a Jóisten rendelt. Remélem, még bírom sokáig...

Köszönjük a beszélgetést, és Szerkesztőségünk nevében is, kívánok jó egészséget, életkedvet és természetesen a Jóisten áldását feladataid végzéséhez.

50 ÉVES JUBILEUM LONDONBAN

Az Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete fennállásának 50 éves jubileumát ünnepelte május 8-án, Londonban. Öt évtized egy egyesület életében hosszú időszak. Az 50-es évek elején, az akkori angliai gazdasági helyzetben, nem volt könnyű, szinte fillérekből adakozva, nemcsak megvásárolni a Mindszenty Házat, hanem azon belül egy működő egyesületet is megszervezni, életképessé tenni.

Visszalapozva az egyesületi feljegyzések között, azok kiváló műsorokról - zenei találkozókról, vetítésekéről, előadásokról - tanúskodnak. Magyar iskola alakult az anyanyelv ápolására. Az 1956-os magyar forradalom után az Egyesületen belül megalakult az Erzsébet Női Liga, a Deák Ferenc cserkészcsapat és az egyetemisták Pax Romana szervezete.

Sajnos az évek folyamán sokan eltávoztak közülünk, részben kivándoroltak, megöregedtek, elhaláloztak. A megmaradt, de lélekben nem csökkent, tagokkal az Egyesület igyekszik megtartani azt a

célt, amelyet az első titkár, dr. Kohári József 1956. január 29-én titkári beszámolójában meghatározott: „Gondoskodjunk... olyan baráti légkör megteremtéséről, hogy öröm legyen idejárni. Legyen a Mindszenty Otthon barátságos, meleg sziget az idegenben, melynek falai között könnyebb lesz a megöszlőtest elviselni, ha a sors úgy hozza. Tartsunk össze!”

Szorgos kezek, tervezések eredményezték az idei jubileumi ünnepségek sikerét. Az ünnepségen több mint 200-an jelentek meg. Tüttö atya beszámolója nyitotta meg, majd Szombati Béla londoni magyar nagykövet és Pátkai Róbert evangélikus

püspök üdvözlő, elismerő szavakkal szölkak az Egyesület életéről, a londoni magyar jövőről. A műsorban szerepelt a Londoni Magyar Népi Táncsoport, a Boros Ensemble pedig kiváló énekszámokkal szórakoztatta a vendégeket. Öröm volt látni a sok gyermeket és a fiatalokat, sokan érkeztek vidékről. Gyönyörködhetek a kiállított, műsorainkat hirdető plakátokban, a fényképalbumok képeivel pedig régi emlékeket idézhetek vissza. A kiváló, nemcsak szemtel gyönyörködtető „harapnivalók” ízléses, szép találása sok dicséretet kapott, az udvaron felállított sátor pedig jól szellőzt a szemerkelő eső ellen.

Reméljük, hogy ez a kis magyar sziget továbbra is fennmarad és otthona lesz a londoni és idelelőgató magyaroknak.

Az 50 éves jubileumra az Egyesület eddigi életét, tevékenységét 8 oldalas füzetben foglalta össze, benne megtalálható az Angliában szolgáló, kisegítő magyar lelkészek névsora is.

Horváth Anna,
London

BOLDOGGÁ AVATÁSOK

Október 3-án a pápa boldoggá avatja Anna Katharina Emmericket és Habsburg Károlyt.

A vatikáni államtitkárság arról értesítette a müncheni egyházmegyét, hogy október 3-án kerül sor Anna Katharina Emmerick, német misztikus boldoggá avatására.

Anna Katharina Emmerick ágoston rendi szerzetesnő Vesztfáliában született, 1774 és 1824 között élt. „Magán viselte Krisztus kínszenvedésének stigmáit és rendkívüli karizmatát kapott Istentől, melyeket sokak vigasztalására használt fel” - mondta José Saraiva Martins bíboros, a Szenttéavatási Kongregáció prefektusa, amikor tavaly júliusban felolvasta a szerzetesnőnek tulajdonított csodáról szóló dekretumot. 1813-tól kezdve az Oltáriszentség volt az egyetlen tápláléka. Éle-

tének utolsó éveiben nap mint nap átélt Jézus passióját. A napóleoni invázió arra késztette, hogy elhagyja a kolostort, ahol élt. A beteg és stigmatizált szerzetesnő megpróbálta az álta-

la beszélt német dialektusban leírni napi természetfeletti vízióit. Clemens Brentano német író rendszeresen találkozott Emmerick nővérel, akinek hatására megtért és a szerzetesnővér betegágya mellett naponta jegyezte le a miszti-

kus 1818-24. közötti vízióit. A feljegyzésekből született meg „A Mi Urunk Jézus Krisztus keserű kínszenvedése” című könyv, amely az evangéliumok mellett inspirálta Mel Gibson Passió c. filmjét is.

A bécsi egyházmegye bejelentette, hogy ez év október 3-án a pápa a boldogok sorába iktatja Habsburg Károlyt (képünkön), az utolsó osztrák császárt és magyar királyt. I. Károly, aki 1916-ban lett osztrák császár és IV. Károly néven magyar király, 1918 novemberében, az Osztrák-Magyar Monarchia széthullása után mondott le az osztrák trónról. 1919. márciusában hagyta el Ausztriát. A portugáliai Madeira szigetén hunyt el száműzetésben, 34 éves korában. VR/MK
Érdeklődni: www.beatificationemperorcharles.info

NAGYIGMÁND DÍSZPOLGÁRA

Lapunk olvasószervezőjét, Szamosi Józsefet Nagyigmánd nagyközség díszpolgárává avatta. Az ünnepi műsorral tarkított eseményre a Művelődési Házban került sor. Mint Nagyigmánd polgármestere, Szijj Ferencné, az avató ünnepség keretében mondott beszédeben hangsúlyozta, a település annál is inkább büszke Szamosi Józsefekre, mert - habár Nagysomkúton született - mégis ezt a helyiséget tekinti szülőföldjének. Az ünnepelt életútját dr. Márkus Jánosné önkormányzati képviselő ismertette, kidomborítva Szamosi József sokrétű művészi tevékenységét, és példaként említette, hogy a Szentkorona Emlékmű az ő tervei alapján készült el az ausztriai Mattseeben, ahol 1945 tavaszán a Szentkoronát elásták, hogy ne kerüljön az előnyomuló szovjet hadsereg zsákmányába. A méltatás után Szamosi József: Hűség a szóhoz című versét szavalták el, majd a Pápay József általános iskola diákjai léptek fel ugyancsak az ünnepelt írásából összeállított műsorral. Az ünnepséget a nagyigmándi néptánc-együttesek fergeteges fellépése zárta. Vincze András

A GULÁGTÓL A SZENT IMRÉIG

Szent Imre Város. Ezt a nevet viseli a magyar főváros XI. kerülete. Annak a nevet, akit a magyar ifjúság védőszentjeként tisztelünk. Ez a városrész Budapest egyik legkatolikusabb negyede. Arculatát egy középkori, nagy szerzetesrend jelenléte alakította ki, és formálja ma is: a Ciszterci Rend. Hatalmas, kéttornyos, barokk plébániatemploma és a mintegy 800 diákot befogadó, nyolcosztályos gimnáziuma a meghatározója e városrész katolikus jellegének.

Ez év tavaszán-nyarán két nagyszerű papi élet háladási ünnepének volt a Szent Imre ciszterci plébániatemplom a színhelye.

Május 18-án mutatta be gyémántmiséjét, 60 éves papi jubileumát, Kerekes Károly ciszterci atya, a Ciszterci Rend zirci kongregációjának emeritált prézes apátja. Június 22-én mutatja be vasmiséjét, 65 éves felszentelési jubileumát Olofsson Placid Szent Benedek rendi atya.

Dr. Kerekes Károly Eger szülötte: 1937-ben érettségizett a Szent Imre Gimnáziumban, majd a zirci apátságon töltött tanulmányi évek után, 1944-ben szentelték pappá, görög-latin szakos tanárként kezdte meg tanári pályáját. Meg kellett érnie rendje szétszórását, megjárta a szerzetespapokat sújtó üldöztetés minden fázisát: az internálást, a papi hivatás gyakorlásától való tiltást. Hivatásához, rendjéhez való hűségét azonban nem lehetett megtörni. Mindvégig kitartott mártír apátja, Endrédy Vendel mellett. Tőle nyerte - először titokban - a megbízást, hogy üldözött, szétszórta szerzetes rendtársainak gondját viselve. A Szent atya 1987-ben, - minthogy a zirci kongregáció szerzeteseinek választásra nem volt lehetősége, - kinevezte őt a zirci kongregáció prézes apátjának. Július 14-én, az ausztriai Stamsban Zakar Polikárp generális apát hivatalosan is beiktatta őt tisztebe. Kilenc éven át vezette a zirci kongregációt. Az ő nevéhez fűződik a nagy

mű: a politikai változás után a zirci apátság működését újra megindítani, az elkonzervált iskolákat visszaszerezni, és a katolikus ifjúságnevelést a Ciszterci Rend kezébe visszaadni. Dispersa colligere - a szétszórtakat egybegyűjteni - írta apáti címerébe. Ennek a jelmondatnak a jegyében csendes szelídséggel és nagy kitartással szolgálja az Úr szándékát. Még mint rendjének apátja élt meg több mint négy évtizedes kényszerű szünet után az első, új, fiatal szerzetesek pappá szentelését. Nagy teológiai tudását, szilárd hitét azóta is, életének 86. és papságának 60. évében is továbbadja a fiatal papnövendék-nemzedéknek.

Olofsson Placidot, a rend soproni gimnáziumának egykori növendékét, 1939 júniusában szentelték pappá Győrött. A soproni gimnáziumban kezdte meg szerzetes tanári pályáját is. A megpróbáltatások sora azonban az ő életében is hamar elkezdődött. Frontszolgálat, - tábori lelkész, - sebesülés. 1945 után a keménygerincű, szókimondó fiatal pap hamar kivívta maga ellen a kommunista hatalom gyűlöletét. Megindult ellene a politikai hajszja. AVO, majd a szovjet katonai bíróság következett a terrorhatalom minden kínzásával együtt. Végül 10 év fogság a Gulágon. Placid atya azonban nemcsak kemény fából faragott ember, hanem mélységesen hívó szerzetes is. Tíz szenvedéssel, megaláztatással teli esztendő, - amit mindvégig derűs hittel viselt abban a tudatban, hogy ez számára az Istentől kijelölt hivatás: támaszává, segítőjévé tudott lenni a szenvedésben társainak. Placid atya 1955-ben tért ismét haza: - további meghurcoltatásba, megaláztatásba. Papi hivatásának gyakorlatáról szó sem lehetett. Következett a segéd munkási pályafutás ládagyárban, mosodában. Megkísértették a beségűs ajánlatával is. Csakhogy Placid atya másként értelmezte a lelkesi hivatást. Ő segéd munkásként és mosodás-

ként is pap maradt. Vigasztalója, támasza, sőt térítője a rászorultaknak. Isten pedig megsegítette konok szolgáját: először - mint ő maga mondta, - illegálisan becsúszott a Szent Imre plébániára névtelenül kisegítőnek, míg az 1989-es fordulat elhozta számára az Úr jutalmát: hivatalosan is pap lehetett. Ma, 88. évében, 65 éves felszentelési jubileuma idején a Szent Imre plébánián működik. Gyóntatószéke előtt sorban állnak. Öregek is, fiatalok is. Placid atya egy életen át a rászorultok atyja volt és maradt. Gulágtól a Szent Imre templomig.

*

Kerekes Károly emeritált zirci apátnak a köztársaság elnöke a Köztársaság Erdemkeresztet, Olofsson Placid bencés szerzetesnek a „Hit Pajza” kitüntetést adományozta.

Susits Tamás, Dornwang

A római Szent István Ház egész évben szeretettel várja az Örök Városba a szervezett zárandokcsoportokat és az egyéni turistákat, 1-5 személyes, fűrdőszobás szobákkal, nagyon kedvező áron.

www.szh-roma.com

Via del Casaleotto, 481,
I-00151 ROMA
Tel.: 0039-06/6574 2834.
Fax: 0039-06/6574 5959,
szh@tiscali.it

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

HÍREK - ESEMÉNYEK

Rau berlini beszéde

A német püspökkari konferencia elismeréssel méltatta a július elsején lekötött német államfő, Johannes Rau távozását előtt mondott úgynevezett „Berlini beszédét”. Ebben Rau kendőzetlenül ecsetelte az országban kialakult bizalmi válságot és a politikusokat, valamint az átlagpolgárokat egyaránt arra ösztönözte, hogy aktívan vegyék ki részüket az ország gazdasági, társadalmi és erkölcsi talpra állításából. A püspökkari konferencia elnöke, Lehmann bíboros reményét fejezte ki, hogy az elnök immár utolsó „Berlini beszéde” nem marad pusztába kiáltott szó.

Erőszakcselekmények

Németországban egyre gyakoribbak a fiatalok által elkövetett erőszakcselekmények. Azonban ezek között is ki-válthatóan terjed a gyengébbek kínzása. Nemrég egy hannoveri bíróság másfél év és 9 hónapi felfüggesztett börtönrre ítélte négy szakközépiskolást, akik egy osztálytársukat hónapokon át kínozták, ütlegelték és zsarolták. Az enyhé büntetést az indokolta, hogy a tettesek valamennyien kiskorúak. A hannoveri ítélethirdetés után néhány nappal Hildesheimben is hasonló okból indult eljárás a helyi szakközépiskola 11 tanulója ellen. Ők egy visszamaradt társukat kínozták hónapokon át. Rendőrségi pszichológusok szerint a szakközépiskolások általában naponta 5 órát töltenek a tévé, vagy a számítógép képernyője előtt szinte kizárólagosan erőszakfilmek nézésével, ami súlyosan visszahat erkölcsi fejlődésükre.

A közhasznú alapítványok

A trieri katolikus püspök rámutatott a közhasznú alapítványok áldásos működésére, ami némileg ellensúlyozza az egy-

re egocentrikusabb társadalmi megnyilvánulásokat. Reinhard Marx püspök szerint Németországban közel 12.000 alapítvány szolgálja elsősorban a közérdeket, illetve szociális célokat. A püspök biztatónak nevezte a közhasznú alapítványok terjedését és ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy csupán tavaly közel 800 új ilyen jellegű intézmény kezdte meg működését. A régóta bejegyzett alapítványok közül kerekben 600 áll a katolikus egyház irányítása alatt. A legnagyobb alapítványt a Bosch cég hívta életre és jelenleg 5 milliárd Euróval gazdálkodik.

Antiszemizmus

Az iszlám terror terjedése óta ismét az érdeklődés középpontjába került az antiszemizmus kérdése is. Az Európai Unió belüli végzett felmérés megállapította, hogy 2002 óta egyre kevesebb antiszemita jellegű megnyilvánulás volt tapasztalható Nyugat-Európában. A legtöbb zsidó-ellenes kilengés Németországban volt, utána Belgium következett, míg a sort Hollandia zárta. A rangsorolást kérdésekre adott válaszok alapján készítették. A megkérdezettek közül egyebek között azt tudakolták, hogy osztják-e azt az állítást, amely szerint a zsidók mértéktelenül nagy befolyással rendelkeznek a kereskedelmi életben, illetve céljaik elérésére erkölcsstelen eszközöktől sem riadnak vissza. A felmérés eredményének közlésetekor emlékeztettek arra is, hogy az elmúlt két év során több olyan nemzetközi értekezlet is rendeztek, amelynek témája az antiszemizmus volt. Makvári György

***

Franciaország vizsgálja a hét trappista szerzetes meggyilkolását

A párizsi bíróság nyomozást indított 7 francia trappista szerzetes halála kap-

csán, akiket 1996-ban Algériában elraboltak, majd lefejeztek. Újabb tanúvallomások fényében ugyanis ma kétségbe vonják, hogy a gyilkosság úgy történt-e, ahogy azt akkor állították. Azaz, hogy az algériai Tibhirine-i Miasszonyunk kolostorban élő 7 francia trappistát egy 20 főből álló fegyveres kommandó rabolta el és ölte meg. A trappistáknak márciusban veszett nyoma. Egy hónappal később a Gia iszlám szélsőségesek vezetője, Dzamel Zituni javaslatot tett arra, hogy cseréljék ki őket francia börtönökben raboskodó iszlám foglyokkal. Májusban azonban a Gia egy közleménye hírül adta a 7 szerzetes halálát. Azóta több kétség merült fel a gyilkosság kapcsán. Egykori magas beosztású katonai személyiségek szerint a büntényhez közvetett módon az algériai kormány titkos szolgálatainak is köze volt. VR/MK

Hogyan élnek a katolikusok az Arab Emírségekben?

Erről adott rövid nyilatkozatot a VR-nak Crescenzio Sepe bíboros, a Népek Evangelizációjának Kongregációja prefektusa, aki korábban látogatást tett az Egyesült Arab Emírségekben. A Perzsa-öbölben fekvő 6 országban összesen 24 millió ember él, főként muzulmánok, akik közül 1 millió 400 ezer külföldi katolikus, akik valamennyien munkavállalás miatt élnek itt.

Sepe bíboros látogatásának az volt a célja, hogy püspökké szentelje Paul Hindert német kapucínust, akit a pápa az arabiai apostoli helynök segédpüspökévé nevezett ki. A helynökség 1889 óta működik és az egyházterület - amely a legkiterjedtebb az egész világon - lelkipásztori teendőit a kapucínus atyák látják el.

A VR-nak adott nyilatkozatában Sepe bíboros elmondta: Ez volt az első alkalom, hogy az Arab Emírségek területén püspökszentelésre került sor. Az emírségek területén élő katolikusok azért vándorolnak ide, mert jól fizetett munkalehetőséget találnak. Vallásuk gyakorlásának egyedüli lehetősége az, hogy igénybe vegyék az apostoli helynökség lelkipásztori szolgálatát. Főként szentmisék alkalmával találkozhatnak egymással, és mivel itt a péntek a munkaszüneti nap, kénytelenek alkalmazkodni a helyi szokásokhoz. A bíboros az interjúban örömmel említette, hogy a katolikus közösség igen dinamikus és eleven, annak ellenére, hogy a hívők kulturális, vallási hagyományai eltérőek, hiszen különböző országokból bevándorolt személyekről van szó. A katolikus egyház és az iszlám kapcsolata jó, az akadályok nem hiányoznak ugyan, de a katolikus hívek annyi szabadsággal rendelkeznek, hogy templomba járhatnak, az egyház iskoláit működtet és végezheti vallási és társadalmi küldetését. VR/MK

Amszterdamban évszázadok óta először ismét megtartották az Úrnap körmenetét

Június 13-án Amszterdamban 1587 óta most először ismét megtartották az Úrnap körmenetét. A protestáns kormány tiltását az 1989-ben életbe lépett törvénymódosítás szüntette meg. Az Úrnap körmenetét, melynek tartását az Opus Dei papjai által gondozott Miasszonyunk plébánia kezdeményezte, Joseph Maria Punt haarlemi püspök vezette. Az Úrnap körmenet nem akar sem provokáció, sem pedig a diadalittasság jele lenni, hanem egyszerűen egy ősi hagyományt szeretne folytatni - nyilatkozta a plébánia egyik papja. A szertartást, amelyre a város minden plébániáját meghívták, ezzel a jelszóval tartották: „Amszterdam, az Eucharisztia városa.” VR/MK

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

+ Hauser József SJ 1920-2004

Hauser József 1920. január 31-én született Sellyén (Baranya megye). Középiskolai tanulmányait a pécsi Piusz gimnáziumban végezte, majd azok befejeztével 1939-ben belépett a Jézustársaságba. Egyetemi tanulmányokat folytatott Szegeden, Budapesten és Innsbruckban. Innsbruckban, 1953-ban skolasztikus filozófiából és zoológiából doktorált, és egyetemi magántanári beosztást kapott. Előjárói ezután Brazíliába küldték, ahol Sao Leopoldo-ban, 1955. június 21-én szentelte őt pappá Don Vincente Scherre, Porto-Alegre érseke. 1983-ban ünnepélyes fogadalmat tett a Jézustársaságban, a müncheni Fürstenried-ben.

Szerzetes-papi életét a Sao Leopoldo-ban levő egyetemen biológia tanítással töltötte, és az Unisinos kutatóintézet igazgatója volt. A tanításon kívül katonalétkész volt a Brazil Légierőknél. 1981 óta kisegített egy brazil plébánia faveella-kápolnájaiban. Jeles sikereket ért el a laposférgek kutatásában. Számos európai és ázsiai tudományos kongresszusra hívták meg előadást tartani.

P. Hauser kapcsolatot tartott a Porto-Alegre-ben dolgozó Molnár László atyával, és a Sao Paulóban élő magyar bencésekkel.

2004. március 10-én halt meg. Másnap temették el Sao Leopoldo-ban.

Miklósházy Attila

In memoriam Csilla von Boeselager 1941-1994

Idén május 17-én lett volna 63 éves. Nemesi származású, akadémikus szülők gyermekeként jött a világra Budapesten.

1973-ban házasodott össze dr. Wolfhard von Boeselagerrel, veszfáliai nagybirtokossal, és attól kezdve az arnsbergi kastély lett az otthona. 2 leánygyermekük született és később még egy fiút fogadtak örökbe.

1989 februárjában Kozma Imre atyával megalapította a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot, amely rövid időn belül a legnagyobb és legsikeresebb karitatív szervezetté vált egész Kelet-Európában.

1991-ben megalapította az Osteuropa-Hilfe alapítványt és egyesületet (Csilla von Boeselager Stiftung Osteuropa-Hilfe e.V.), hogy vallástól és pártoktól független európai szemlében tudja támogatni a kelet-európai zsidókat. A ma már több mint 300 taggal rendelkező szervezet részben még a Csilla által megkezdett projekteket folytatja tovább Magyarországon, Romániában, Horvátországban, Szerbiában, Ukrajnában, Szlovákiában, Lengyelországban és Grúziában.

Csilla von Boeselager a Kelet-Európáért, benne Magyarországot is érintő tevékenységére sikeresebb munkája közben mind súlyosabb beteg lett, de tovább dolgozott. Még néhány nappal az 1994. február 23-án bekövetkezett halála előtt is tárgyalásokat folytatott és telefonon szervezte az adományozókkal, segítőkkel a munkát.

Ládonyi Zsuzsanna

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük *helyi terjesztőinkkel (mísszióinkkal)* rendezni! Csak a kiadónváltalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

SZÁJRÓL SZÁJRA

Hasznos rendetlenség

Még az első világháború idején is szép számmal jelent meg Prágában német nyelvű újság. Ilyen volt a „Prager Tagblatt” is, amelynek irodalmi rovatvezetője híresen rendetlen volt. Szobájában messésen kaotikus állapotok uralkodtak. A közlésre, felül bírálatra beküldött kéziratok halmazában az újonnan érkezettek azonnal elsüllyedtek, kiánsi, megtalálni őket emberfeletti feladat volt. Így aztán gyakori volt, hogy a kéziratát visszakérő szerző - miután a rovatvezető hosszasan turkált a papírrengetegben - a következő választ kapta:

- Sajnos, a legnagyobb sajnálatomra, e pillanatban nem találok kéziratát. De talán vegyen egy másikat...

E szavakkal máris átnyújtott a meglepett szerzőnek néhány salátává gyűrődött lapot a hatalmas összevisszaságból és máris tessékelté kifelé a szobából.

Mégis ez a szerkesztő volt - éppen rendetlenségével -, aki 1918-ban megmentette az újságot a pusztulástól. Az első világháború végén ugyanis a prágaiak nem akartak német nyelvű újságot megújni városukban. Csoportokba tömörülve, sorra járták a német lapok szerkesztőseit és alapos munkával feldúlták, használhatatlanná tették őket. Természetesen a „Prager Tagblatt” is erre a sorsra jutott volna, ha a szerkesztőséget megrohamozók nem az irodalmi rovat vezetőjének szobáját törtek volna fel elsőnek. Meglátva az irdatlan rendetlensé-

get, egyikük így kiáltott vissza a nyomában tolvák társainak:

- Itt már jártunk! Gyerünk tovább!

Lám-lám, néha még a rendetlenség is hasznos lehet...

Hasznos feledékenység

A német színjátszás sok évtizedes szakmai múltja visszatekintő tagja és a publikum, valamint a kritika egyaránt dőlegetett kedvence, idősebb korában gyakran a sugó segítségére volt utalva. A próbákon még kifogástalanul mondta szövegét, de az előadásokon sokszor cserbenhagyta emlékezetét.

Gerhart Hauptmann egyik darabjának ősbemutatóján történt, hogy az első két felvonást végigküzdötte - természetesen a sugó támogatásával -, de a harmadik felvonásbeli nagy monológjánál végképp csődöt mondott ez a kettős szerepmondás. Miután a szöveg egyetlen mondata sem jutott az idős színész eszébe, kétségbeesésében - meggyőző gesztusok és mimika kíséretével - elmondta a Hauptmann más darabjaiból eszébe jutó részleteket, időnként Isbentől és Strindbergől kölcsönözöttekkel tarkítva.

A kritikák másnap egymást múlták felül a dicsérettel. Hallatlan színészi teljesítményről írtak és egybehangoztak egyetlen dolgot kifogásoltak: hogyan írhatott Hauptmann ilyen példátlan zagyaságot a kiváló színésznek...

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkeszségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmise helye és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/nov/html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György főlelkész, Dunsan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**

ÉSZAK-ANGLIA:

Rochdale: Magyar Egyesület székházában. 76 a/78, Milnrow Road, minden hónap második vasárnapján 15.00-kor.

Wolverhampton: St. Andrew anglikán templomban, St. Andrew Close, Hunter Street-ről, minden hónap harmadik vasárnapján 15.00-kor.

Bradford: Magyar Egyesület székházában. 4, Walmer Villas, minden hónap harmadik vasárnap utáni szerdán, délelőtt 11.00 órákor
Nottingham: Lengyel templomban, 2, Sherwood Rise, minden hónap negyedik vasárnapján 12.30-kor.
Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhiért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37.**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarisches Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Misézó helyek: Bécs, Mödling, Wr. Neustadt, Floridsdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor; szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, Ft. Horváth János, **Telefon: 0043/33/527 108**

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Mag. Papp Tibor lelkész, Ugr. Mihály gondnok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **T: 0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz, **Tel.: 0043/332/342-586**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órákor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del' Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL, **Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,**

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 501636**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Bárány József. Telefon: (0821)260-3987; 0049-0176/222 52 817.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-hut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tüchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen. Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

FREIBURG-TRIÉR-SPEYER-i Egyházmegye: Misézó helyek: Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen, Stralsburg, Mulhouse. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Schneidmühlstr. 12i, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: (0721) 687215

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, **Tel.: (040) 25 077 83.**

KÖLN-i Főegyházmegye és **AACHEN:** Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: lukacs@web.de Telefon: (0221) 23 80 60. Fax: (0221)232120 <http://www.Ungarnzentrum.de>

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Apor Vilmos Vendégház Óbudán, tetőtérben kialakított komfortos szobáinkba várjuk csoportokat és egyénileg utazók jelentkezését 23 főig. Az épületben kápolna működik, klub és előadó helyiségek berelhetők. Zárt parkoló van. Érdeklődni: munkanapokon 10.00-13.00 óra között telefonon, v. írásban: H-1035 Budapest, Kórház u. 37. Tel.: 0036-1/250 78 69, Fax: 0036-1/368 98 69. E-mail: olikata@axelero.hu.

A budapesti Szenci Molnár Társaság kiadásában megjelent Saáry Éva: A LUGANÓI TANULMÁNYI NAPOK TIZENÖT ÉVE 1977-1991 című dokumentumkötete, Vass Dániel fotóillusztrációival. Megrendelhető a szerző címe: Éva Saáry, C.p. 78. CH-6906-Lugano-6. Ára (postaköltséggel) 20 Euró vagy annak megfelelő valuta.

Olcsón eladó a Mátra lábánál horgászótól 200 m²-es 2 szintes összkomfortos 5 szobás családi ház. Tel.: 0036-20 373 59 53 v. 0041-76/501 69 42.

Hotel Mohácsi Panzió, Budapest. Buda centrumában, a Margit körüttől egy buszmegállóra, kitűnő közlekedéssel, zöldövezeti kertes panzió, teremgarázzsal, szolid árakkal várja kedves vendégeit. 1022 Budapest, II. ker., Bimbó út 25/A. Tel.: 0036-1/32 67 741, /32 67 647, /32 69 061. Fax: 0036-1/32 67 784, E-mail: panzio@freestart.hu

FELHÍVÁS

PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM NAGYVÁRAD. A magyar nyelvű felsőfokú oktatás újjáéledésének szimbóluma, nagy anyagi problémákkal küzd. A működéséhez szükséges anyagi alap biztosítására felkérünk mindenkit, szíveskedjék anyagi lehetősége szerint ehhez hozzájárulni. Adományát kérjük az alábbi bankszámlára átutalni: Förderevein f.d.Chr.Univ.Partium e. V., 72461 Albstadt. - Bankv: Sparkasse Zollernalb, Kto-Nr.: 33049777, BLZ 65351260. (Spendenquittung!) Köszönettel a Segélyszervezet vezetősége.

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Gießen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419. E-mail: ukm_muenchen.de; <http://www.ungarische-mission.de>

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Telefon: (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Érd. Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurász István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfisterstr. 5, D - 70184 Stuttgart. E-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de <http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart>

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Telefon: (0931) 38 62 43

NORVÉGIÁ: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor, a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax.: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-261.** Misézó helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagvasszonya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. **Milano** - minden hó első vasárnapján 10.30-kor, S. Maria della Sanita (Via Durini, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Firenze, Bologna, Padova, Torino, Palermo, Perugia, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/36 23 303**

Bern: Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern, **Tel: 0041/61/381 54 45** (Basel)

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458;**

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678;**

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). Lelkész: Ft. Popa Péter, **Telefon: 0041/26/425 42 06** □

HIRDETÉSEK

Középkorú szorgalmas, megbízható, kedves hölgy munkát keres (háztartásvezetést, főzést, takarítást, beteggondozást, gyereknevelést) bentlakással. Tel.: 0036/063 055 375 72.

Teljesen független, macskás, de igen tevékeny, 60-as (174), intelligens, humoros férfi keres az élettársát, hasonló jellemzőkkel, egy karcsú-molett asszony személyében 60 évesig. Fényképes választ. Jelige: „Végig együtt”.

Budapest belvárosában, 41 m² liftes lakás igényes házaspárnak kiadó, napi 40 Euróért. Tel.: 0049-(0)231/53 30 725 v. 0172/73 15 734.

Budán, családi-házban, külön bejáratú lakrészzel garázzsal kiadó. Tel.: 0036-1/228 58 12.

Egy kert, egy ház - Budapest közelében, és a hölgy komoly szándékkal (62), bizonyos varázssal és egyéb meglepetésekkel várja egy életvidám, természetet és utazást kedvelő úr betoppadását. Jelige: „Szentivánéji álom”.

Reuma - üdüljön Mezőkövesden a Zsóri gyógyfürdőnél. Szoba fürdőszoba használattal szem. 10 Euró. Tel.: 0036-49/311 006.

Budapest VII. ker., Erzsébet krt., bútorozott lakás 111 m², hozzátartozó egy szobás, külön bejáratú 26 m²-es szobával eladó. Tel.: 0049-89/43 00 851.

Magyarországon - Gyulán a termálvizess gyógyfürdő közelében, nyugodt, csendes üdülő-övezetben, luxus kivitellű, öt szobás, két fürdőszobás ház (130 m²), kis kerttel eladó. Tel.: 0036-30/935 45 43, v. este 0036-66/46 61 03.

Magyarországról 44 éves hölgy intelligens, komoly szándékú társat keres. Jelige: „remény”.

Középkorú magyar nő házvezetői, vagy gondozói állást keres, bentlakással. Tel.: 0036-20/33 57 042.

Magyar hölgy idős személy vagy házaspár gondozását vállalja, bentlakással. Tel.: 0036-20/42 13 595 v. 0036-46/411 832.

Körmenden kertes sarkokház eladó. Tel.: 0041-31/83 95 096.

MADEIRA SZIGETEN a főváros peremén, parkosított, modern, panorámás villában, komfortos szobák főzőfülkével, fürdőszobával, a tengerparton festői környezetben, egész évben kiadók. Ár: napi 30,- Euró két személynek. Tel.: 0035-29 19 35 280.

Buda zöld övezetében, Zugligetben 1996-ban épült tetőtér beépítéses, nem luxus felszereltségű családi ház (szintenként 90 m²), 916 m² telken, önálló garzon lakrészrel és az alagsorban személyzeti lakrészrel eladó. Irányár: 371.000,- Euró. Érdeklődni lehet: Tel.: 0036-30/25 10 693, vagy 0036-1/21 05 352.

48 éves magyar özvegyasszony, aki csinos, fiatalos, szőke, kékszemű, keresi párját komoly szándékkal. Tel.: 0041-76/364 52 53 v. 0036-32/356 606.

Egyedülálló, csinos 40-es életvidám genfi hölgy keresi társát őszinte szándékkal. Tel.: 0041-76/546 03 16.

Münchenben élő (58/167/66) érettségizett magyar férfi, német állampolgár, őszinte szándékkal keresi, karcsú hölgy ismeretséget 50 éves korig. Tel.: 089/89 465 180.

163/67/52-éves, kedves, magyar, diétás nővér keresi párját, intelligens, őszinte szándékú, jómódú, 60 éven felüli úr személyében. Jelige: „Éva Ádám nélkül”.

Ruhr-vidéken élő, munkaviszonyban lévő, csinos hölgy (39 /171/68), megismerkedne káros szenvedélytől mentes, szabad férfivel, 44 évesig, komoly szándékkal. Fényképes választ várok. Jelige: „piros rózsza”.

Stuttgartban bejáró háztartási segítség hetenként kétszer három órára Tel.: 0711/687 13 51, este.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNK BEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések	
betűnként:	0,10 Euró
„Jelző” - postaköltség	5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20
Nagybetűs sorok betűnként	0,40
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %-os, hatzsonni hirdetésnél 20 %-os ill. egészévi hirdetés esetén 30 %-os kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után küldünk!

A hirdetések szövegért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!

„Kereszt és korona” filmek magyarul vagy németül a bajor-magyar kapcsolatok 1100 éves történetéről, DVD, VHS, 2x 45 perc. Ára: 30,00 Euró + portó, megrendelhető: aravasz@web.de és fax: 0049-89-81 88 76 59.

Református istentiszteletek Münchenben: Reisinger Str. 11 (Sendlinger Tor) minden hó 1. 3. 5. vasárnap 16 óra, minden 2. és 4. vasárnap de. 11 órákor. Tel.: 089-601 13 35, www.reformatus-muenchen.de

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

Augsburg

Temetés: Szabó Lászlónét, Veronikát 54 éves korában hosszas betegség után családja köréből szőlította magához a Jóisten. A példás keresztény édesanya lelki üdvéért, 2004. május 13-án, német és magyar nyelven gyászmisét tartottak a Königsbrunn-i Schwesterndienerinnen Christi templomban, aztán eltemették földi maradványát a helyiség temetőjében. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Keresztelés: Felix Frederick Pimpel. Szabó László és Veronika unokája 2004. május 3-án a kereszttség szentségében részesült Deuringenben, a Waldhaus Klinikán nagymamája betegyája mellett.

Genf

A kereszttség szentségében részesül: GABY MARIE CÉCILE, Jean Luc Salin és dr. Igó-Kemenes Ágnes május 3-án született kislánya;

ANNA LILY, Philip Marchant és Igó-Kemenes Katalin (Ágnes testvérhúga) április 23-án született kislánya. A boldog szülőknek és nagyszülőknek szívóból gratulálunk.

AZ ÉLETEM

*Az anyám kiskoromban,
Azt mondta nékem.
Hogy higgyek és dolgozzak,
Hogy jobb legyen az életem.*

*En az ő szavát,
Máig betartottam.
És hittél Jézushoz,
Mindig hű maradtam.*

*Iskolákat jártam,
Hogy tudást szerezzek.
És a munkám által,
Jobb életem élhessek.*

*Az életem nagy részét,
Már én bejártam.
Hogy jó után haladjak,
En mindig vigyáztam.*

*Mikor az életem,
Végét életem.
Kérem hogy utána is,
Jézus legyen vélem.
2002*

Fábián Tibor, Chicago

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA

Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

Felolós kiadó:
a Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó- és tördelés-
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR

Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉSEK

Az életünket a helyi magyar lelkeszek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúli, vagy magyar nyelvű lelkeszek, oda a kiadóhivatal küldi az újságát.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre: 15,-Euró
Tengerentúli US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München

Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenfeld 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLEKLÉTKÜNK.